

İSTANBUL ve ANKARA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYE MECLİSLERİ
İzleme Raporu

Nisan - Mart
2024 2025

**İstanbul ve Ankara Büyükşehir
Belediye Meclisleri İzleme Raporu**

Nisan-Mart

2024-2025

CDR, Türkiye'deki karar alma süreçleri hakkında izleme projeleri yürütmeye ve politika odaklı teknolojiler geliştirmeye odaklanan bir düşünce kuruluşudur.

Araştırma ve İzleme Koordinatörü
Arda Ozan Sirkeci

Yerel Demokrasi Programı Koordinatörü
Görkem Savaşeri

Başkan ve Direktör
Kadir Çetin

Danışman
Murat Köylü

İletişim ve Proje Koordinatörü
Pınar Konak

Dijital Ürün Koordinatörü
Selen Öncüoğlu

**Yazılım Geliştirme ve
Yapay Zeka Koordinatörü**
Umut Baran Zorlu

**Başkan Yardımcısı ve
Programlar Koordinatörü**
Yusuf Emre Şerali

*Bu raporun gerçekleşmesine olan katkılarından ötürü
Atlas Network'e teşekkürlerimizi sunarız.*

İçindekiler

Giriş	1
31 Mart Yerel Seçimleri ve Soruşturmalar	3
Seçim Sonuçları	3
Soruşturmalar	4
Belediye Meclisleri ve Çalışma Yapısı	5
Belediye Meclisleri	5
Büyükşehir Belediye Meclisinin Çalışma Sistemi	6
Araştırma Metodu	7
Beyanlar	7
Kararlar	8
Görüşülen Meclis Üyeleri	9
CHP Grup Sözcüsü Gencay Özcan	9
AK Parti Grup Başkanvekili Faruk Gökkuş	10
Üye İstatistikleri - İstanbul	12
Meclis Üye Sayısı - Partiler	12
Cinsiyet Dağılımı - Partiler	13
Yaş - Partiler	13
Eğitim Durumu - Partiler	16
Meslek Dağılımı - Partiler	17
Komisyon Üyeleri - Cinsiyet Dağılımı	18
Üye İstatistikleri - Ankara	19
Meclis Üye Sayısı - Partiler	19

Cinsiyet Dağılımı - Partiler	20
Konuşma Karar ve İstatistikleri	23
İstanbul Konuşma Verileri	23
En Çok Konuşma Yapan Üyeler ve Konuşma Yapan Üyelerin Cinsiyet Dağılımı	23
Konuşma Türü/Bağlamı	24
Konuşma Kategorileri	26
İstanbul Karar Verileri	28
Komisyon Değişiklikleri	28
Oylama Sonucu	29
Komisyonlara Göre Karar Sayıları	33
Meclis Kararlarının İlçere Göre Dağılımı	34
Kategori	35
Ankara Konuşma Verileri	37
En Çok Konuşma Yapan Üyeler ve Konuşma Yapan Üyelerin Cinsiyet Dağılımı	37
Konuşma Türü/Bağlamı	38
Konuşma Kategorileri	39
Ankara Karar Verileri	41
Komisyon Değişiklikleri	41
Oylama Sonucu	42
Komisyonlara Göre Karar Sayıları	43
Meclis Kararlarının İlçere Göre Dağılımı	45
Karar Kategorileri	46
Sonuç ve Genel Değerlendirme	47

Giriş

31 Mart 2024 yerel seçimleri, Türkiye siyasi tarihinde uzun süredir görülmemiş bir sonuçla noktalanmış ve Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), 1977'den bu yana ilk kez seçimlerden birinci parti olarak çıkmıştır.

Seçimlerin ardından siyasi iklimde gözlemlenen yumuşama atmosferi kalıcı olmamış, süreç tersine işlemiştir. İlk olarak muhalefet belediyeleri "sigorta borçları" gerekçe gösterilerek mali baskı altına alınmaya çalışılmıştır. Bunu, demokratik ilkelere aykırı olarak, seçimle iş başına gelen belediye başkanlarının görevden alınması, bazılarının tutuklanması ve yerlerine kayyum atanması izlemiştir.

Bu rapor, İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediye Meclislerinin 31 Mart seçimlerini takip eden 12 aylık dönemdeki faaliyetlerini izlemeyi amaçladığından, belediyelere yönelik söz konusu müdahalelerin büyük bir kısmı inceleme dönemimizin dışında kalmaktadır. Bu sebeple, raporun ayrıntılarına geçmeden önce, seçim sonuçları ve sonrasında yaşanan kayyum atamaları ile tutuklamalara ilişkin genel bir çerçeve sunulması gerekli görülmüştür.

31 Mart Yerel Seçimleri ve Soruşturmalar Seçim Sonuçları

Türkiye genelindeki tabloda CHP, %37,76 oy oranıyla sandıktan birinci parti olarak çıkmıştır. Bu sonuç, CHP için 1977 seçimlerinden bu yana bir ilktir. 2024 yerel seçim sonuçlarını büyükşehirler özelinde incelemek, tablonun netleşmesi açısından faydalı olacaktır.

2019 yerel seçimlerinde 30 büyükşehirdeki 519 ilçenin 352'sini kazanan Cumhuriyet İttifakı (Adalet ve Kalkınma Partisi - AK Parti, Milliyetçi Hareket Partisi - MHP ve Büyük Birlik Partisi - BBP), 2024 seçimlerinde önemli bir gerileme yaşamıştır. AK Parti elindeki 292 ilçe belediyesinden %43,15'ini kaybederek 166'ya düşerken, MHP %56,14'lük bir kayıpla 25 belediyede kalmıştır. Cumhuriyet İttifakı içinde belediye sayısını artıran tek parti BBP olmuştur. Sonuç olarak Cumhuriyet İttifakı, 519 ilçeden yalnızca 198'ini kazanabilmiştir.

Seçimlere herhangi bir ittifaka dahil olmadan giren CHP ise tek başına, 2019'da Millet İttifakı çatısı altında kazanılan toplam belediye sayısını aşmıştır. 2019'da CHP ve İYİ Parti'nin oluştur-

duğu Millet İttifakı 130 belediye kazanmışken, CHP 2024'te bu sayıyı 232'ye yükseltmiştir.

2023 genel seçimlerindeki rolüyle dikkat çeken Yeniden Refah Partisi (YRP), Yozgat ve Şanlıurfa illerini kazanmasının yanı sıra büyükşehirlerde toplam 25 ilçe belediyesi kazanarak MHP ile eşit sayıda belediyeye ulaşmıştır.

2019'da Halkların Demokratik Partisi (HDP) adıyla seçimlere katılan, bu seçimde ise Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) ismiyle yarışan parti, büyükşehirlerdeki belediye sayısını 27'den 43'e çıkararak başarılı bir sonuç elde etmiştir. DEM Parti adına en dikkat çekici başarı, Van'daki bütün ilçeleri kazanması olmuş ve böylece bir ilin tüm ilçelerini kazanan tek parti ünvanını almıştır.

AK Parti'nin ilçe belediyesi sayısını artırabildiği tek büyükşehir Diyarbakır olmuştur. 2019'da 3 ilçe kazandığı Diyarbakır'da bu sayıyı 4'e yükseltirken; Mersin, Van ve Adana'da hiçbir ilçe kazanamamıştır. Buna karşılık CHP, 2019'da hiç ilçe kazanmadığı Diyarbakır, Erzurum, Kayseri, Mardin, Sakarya ve Van gibi illerden Erzurum, Kayseri ve Sakarya'da ilçe belediyeleri kazanmayı başarmıştır.

Genel tablo bu şekildeyken, CHP İstanbul ve Ankara'da öngörülenin de ötesinde bir zafer elde etmiştir. Özellikle İstanbul'daki yarışın başa baş geçmesi beklenirken, Ekrem İmamoğlu rakibi Murat Kurum'a 1 milyon oyun üzerinde fark atmıştır.

Soruşturmalar

Seçim gününden raporun yazım tarihi olan Temmuz 2025'e kadar yürütülen soruşturmalar ve görevden almalar neticesinde oluşan tablo aşağıdaki gibidir. Görevden alma ve tutuklama

operasyonlarının tamamı, CHP ve DEM Parti'nin kazandığı belediyelere yönelik olmuştur.

- **Büyükşehirler:** 2 büyükşehir belediyesine kayyum atanmış, 3 büyükşehir belediye başkanı ise tutuklanmıştır.
- **İlçeler (Kayyum ve Tutuklama):** Aralarında Hakkari merkez ilçe ile İstanbul'dan iki ilçenin de bulunduğu 4 ilçeye hem kayyum atanmış hem de belediye başkanları tutuklanmıştır.
- **İlçeler (Sadece Kayyum):** 7 ilçe belediyesine (üçü merkez ilçe) başkanları tutuklanmaksızın kayyum atanmıştır.
- **İlçeler (Sadece Tutuklama):** 9 ilçe belediye başkanına kayyum atanmamasına rağmen tutuklama kararı verilmiştir.
- **Diğer:** 1 ilçe belediye başkanı hakkında ev hapsi kararı bulunmaktadır.

Seçim sonrası ilk müdahaleler DEM Parti'li belediyelere yönelik yapılmış; bu kapsamda Mardin ve Van Büyükşehir Belediyelerine kayyum atanmıştır. Bu iki büyükşehir dışında Akdeniz, Batman, Bahçeşaray, Hakkari, Halfeti, Kağızman, Ovacık, Siirt ve Tunceli belediyelerine de kayyum atanmış, Akdeniz ve Hakkari belediye başkanları ise tutuklanmıştır.

Yönetimi CHP'de olan Adana, Antalya ve İstanbul Büyükşehir Belediye başkanları tutuklanmıştır. Ekrem İmamoğlu, 19 Mart 2025 sabahı yapılan bir operasyonla gözaltına alınmış ve ardından hakkında tutuklama kararı verilmiştir.

Büyükşehirler haricinde, CHP yönetimindeki Adıyaman, Ceyhan, Manavgat ve Seyhan belediye başkanları görevden alınmıştır. Adıyaman belediye başkanı hakkında ev hapsi kararı verilirken

diğer üç ilçenin belediye başkanları tutuklanmıştır.

CHP'nin kazandığı belediyelere yönelik operasyonlar sayılanlarla sınırlı kalmamıştır. İstanbul'da CHP'nin kazandığı 9 belediyede başkanlar görevden alınmıştır.

- **Tutuklanan Belediye Başkanları:** Avcılar, Beylikdüzü, Beykoz, Beşiktaş Büyükşehirmece, Şile
- **Tutuklanıp Yerlerine Kayyum Atanan Belediye Başkanları:** Esenyurt, Şişli
- **Tutuklandıktan Sonra Belediye Meclisinde Yapılan Seçim İle El Değiştiren Belediye:** Gaziosmanpaşa (CHP'den AK Parti'ye geçti)

Yukarıda özetlenen tablo, 31 Mart seçimlerinde seçmen iradesinin sandıkta tecelli etmesinin ardından, idari ve adli mekanizmaların yerel yönetimler üzerinde nasıl sistemli bir baskı unsuru olarak kullanıldığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum, yalnızca siyasi bir rekabetin ötesinde, yerel özerklik ilkesini ve seçmen iradesinin yönetime yansımaları temelden sorgulatan bir nitelik taşımaktadır. Hukuki süreçlerin, demokratik meşruiyetin denetlenmesinden ziyade onu sınırlayan bir araca dönüşmesi, dönemin en belirleyici özelliklerinden biri olmuştur.

Her ne kadar Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınmasıyla başlayan süreç rapor kapsamında olmasa dahi Esenyurt ve Beşiktaş Belediyelerine yürütülen operasyonlar rapor kapsamında bulunmaktadır. Ayrıca DEM Parti'li belediyelere karşı yürütülen operasyonlar da yerel siyasi gündemi etkilemiştir. Ülke genelinde muhalefet belediyelerini hedef alan bu müdahalelerin yarattığı gerilimli siyasi atmosfer, raporumuzun odak noktasını oluşturan İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyelerinin

de faaliyet gösterdiği zemini doğrudan şekillendirmiştir. Bu zemin, belediye meclislerinin gündemlerini salt idari ve hizmet odaklı konulardan uzaklaştırarak sürekli bir meşruiyet savunması ve siyasi beka mücadelesi alanına çekme potansiyeli taşımıştır. Dolayısıyla, bu genel değerlendirmenin ışığında sunulacak olan veriler, sadece birer rakam ve işlem listesi olarak değil, bu zorlu siyasi iklimin yansımaları olarak okunmalıdır.

Raporun devam eden bölümlerinde, bu bağlam altında görev yapan iki büyükşehir belediye meclisinin bir yıllık izleme dönemindeki somut verileri ve performans analizlerine geçilecektir.

Belediye Meclisleri ve Çalışma Yapısı

Kamuoyu gündeminde yalnızca seçim dönemlerinde kendilerine yer bulabilen büyükşehir belediye meclisleri, aslında milyonlarca vatandaşın yaşamını doğrudan şekillendiren en kritik yerel yönetim organıdır. Medyanın bu ilgisizliğinin aksine ilgili meclisler, yönettikleri milyarlarca liralık devasa bütçeler ve aldıkları kararlarla, bir şehrin geleceğini tayin etme gücüne sahiptir. Her ay düzenlenen oturumlarda imar planlarından ulaşım, belediye mülklerinin kaderinden binlerce çalışanın özlük haklarına kadar yüzlerce kritik başlıkta kararlar alınmaktadır. Bu kararlar, şehrin fiziksel ve sosyal dokusunu dizayn ederken, aynı zamanda aktif siyasette de belirleyici bir rol oynamaktadır.

Ne var ki, bu denli hayati kararlar alınmasına rağmen meclis süreçleri yeterince şeffaf bir analizden geçmemektedir. Bu durum, vatandaşların kendi şehirleri hakkında alınan kararlara dair anlamlı bilgiye erişimini engellemektedir. *CDR ekibi* olarak temel

misyonumuz, karar alma süreçlerini herkes için saydam ve anlaşılır kılmaktır. Bu misyon doğrultusunda, Türkiye'nin en büyük nüfusuna etki eden İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Meclisini izlemek ve çalışmalarını analiz etmek, öncelikli hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Elinizdeki bu rapor da en başta İstanbul olmak üzere büyükşehir belediye meclislerinin işleyiş sistematüğünü açıklamayı amaçlamaktadır.

Türkiye'de bir ilin büyükşehir statüsü kazanması, nüfusunun 750.000'i aşması ve kanunla bu yönde bir düzenleme yapılmasıyla mümkündür. Bugün 30 büyükşehir, ülke nüfusunun yaklaşık %78'ine ev sahipliği yapmaktadır. Nüfusun bu denli yoğunlaşması, büyükşehirleri siyasetin ana ağırlık merkezi haline getirmektedir. Yönetilen devasa bütçeler, hizmet kalitesini artırma ve bunu genel seçimler için bir propaganda aracına dönüştürme imkanı sunmaktadır. Bu nedenle büyükşehir belediyeleri, Türkiye siyasetindeki güç dengeleri açısından yadsınamaz bir öneme sahiptir.

Büyükşehir belediye meclislerinin yapısı, kendine özgü bir dinamik barındırmaktadır. Üyeler doğrudan halk tarafından seçilmemekte; bunun yerine, ilçe belediye meclislerine seçilen üyelerin beşte biri, partilerinin gücü oranında büyükşehir meclisine gönderilmektedir. Büyükşehir ve ilçe belediye başkanları ise bu meclisin doğal üyeleridir. Bu yapı, büyükşehir ve ilçe yönetimleri arasında hem bir koordinasyon hem de denetim ilişkisi kurmaktadır. Sistemin en dikkat çekici özelliği ise ulusal parlamentonun bir mikro modelini andırmasıdır: Nasıl ki milletvekilleri kendi seçim bölgelerinden gelip tüm ülke için karar alıyorsa, ilçe meclis üyeleri de kendi ilçelerinden gelerek tüm şehrin geleceği hakkında

söz sahibi olmaktadır. Bu durum, yerel düzeyde karmaşık bir iktidar ve temsil ilişkisi yaratmaktadır.

Büyükşehir Belediye Meclisinin Çalışma Sistemi

Büyükşehir belediye meclisinin çalışma süreci, belediye başkanlığına bağlı daire başkanlıkları ve müdürlüklerden gelen idari teklifler ile ilçe belediyelerinin meclis onayına tabi olan kararlarının gündeme sunulmasıyla başlamaktadır. Meclis oturumunda gündeme alınan bu konular, doğrudan oylanmak yerine, ilk olarak detaylı bir şekilde incelenmek ve değerlendirilmek üzere ilgili ihtisas komisyonlarına havale edilmektedir. Bu aşama, kararların teknik ve hukuki altyapısının oluşturulduğu en kritik evre olarak kabul edilir.

İhtisas komisyonları, meclisin "mutfağı" olarak işlev görmektedir. Her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclis genelindeki sayısal oranına göre temsil edildiği bu komisyonlar, İBB Meclisinde sekiz, ABB meclisinde dokuz üyeden oluşmaktadır. İmar ve Bayındırlık, Çevre ve Sağlık, Plan ve Bütçe, Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile Ulaşım komisyonlarının kurulması yasal bir zorunluluk iken, meclis ihtiyaca göre farklı alanlarda başka komisyonlar da kurabilmektedir. Meclis çalışmalarının verimliliği, komisyonlara havale edilen konularla ilgili uzmanlığa sahip üyelerin bu komisyonlarda görev almasına bağlıdır.

Komisyonlar, kendilerine havale edilen konuları yasal süreler içinde inceleyip bir rapora bağlamakla yükümlüdür. İlgili kanuna göre bu süre, İmar ve Bayındırlık Komisyonu için en fazla on iş günü, diğer komisyonlar için ise beş iş günüdür. Komisyonun bu süre sonunda raporunu meclise sunmaması durumunda, ilgili konu meclis başkanı

tarafından doğrudan gündeme alınabilmektedir. Ancak uygulamada, meclisin yoğun gündemi veya siyasi dinamikler nedeniyle bu yasal sürelerle her zaman uyulamadığı durumlarla karşılaşmaktadır.

İhtisas komisyonlarının siyasi yapısı, meclisteki güç dağılımının bir yansıması olduğundan, meclis çoğunluğunu elinde bulunduran parti, komisyonlarda da doğal bir hakimiyet kurmaktadır. Komisyonlar, hazırladıkları raporların sonuç bölümünde "kabul", "ret" veya "değiştirilerek kabul" gibi bir görüş belirtirler. Türkiye'deki yerleşik partinin geleneği nedeniyle, komisyonlardan gelen bu raporların meclis Genel Kurulunda reddedilmesiyle sıkça karşılaşmaz. Oylama, teknik olarak komisyon raporu üzerine değil, komisyonun görüşü doğrultusunda teklifin kendisi üzerine yapılır. Bu nedenle, bir teklifin komisyondan geçiş şekli, genellikle meclisteki nihai kaderini de belirlemiştir.

Araştırma Metodu

Araştırma kapsamında arşivlenen veriler meclis toplantılarından elde edilen beyanlar ve belediye meclis kararları olarak ikiye ayrılmaktadır.

Beyanlar

İBB ve ABB meclisleri her ayın ikinci haftasında toplantılarını gerçekleştirmektedir. Bu toplantılar *CDR ekibi* tarafından izlenip her konuşmacının konuşması özetlenmektedir. Özetlenen bu konuşmalara çalışmaya yönelik hazırlanmış olan kategorilerden biri veya birkaçı *CDR ekibi* tarafından atanmaktadır. Veri setinde yer alan her bir beyan için arşivlenen bilgiler ve kategoriler yan tarafta yer almaktadır.

Aile/Çocuklar	Kentsel Dönüşüm
Altyapı	Kültür
Anma - Kutlama ve Tebrik	LGBTI+
Belediye Hizmetlerine Yapılan Zamlar	Meclis Siyaseti
Belediyelere Yönelik Soruşturmalar	Meslek Gruplarının Sorunları
Bütçe	Mülteciler
Çevre	Nepotizm
Doğal Afet	Öğrenciler
Ekonomi	Personel
Engelliler	Sağlık
Gençler	Satış
Hibe	Sokak Hayvanları
Hukuk	Sosyal Destek
İhale	Sosyal Hizmet
İmar	Spor
İsimlendirme	STK
İştirak Şirketler	Şehir Mirası
Kadınlar	Tahsis
Kanal İstanbul	Tahsis İptali
Katliam	Tarım
Kayyum Atamaları	Turizm
Kaza ve İhmal	Ulaşım
Kiralama	Uluslararası Ağlar

1- Tanımlama ve Erişilebilirlik:

Konuşma Künyesi

Veri setindeki her bir konuşma için, araştırmacıların orijinal kaynağa kolayca ve hatasız bir şekilde ulaşmasını sağlamak amacıyla benzersiz bir künye oluşturulmuştur. Bu yaklaşım, raporun akademik denetlenebilirliğini ve şeffaflığını artırmayı hedeflemektedir. Oluşturulan künye şu bilgileri içermektedir:

- **Oturum Ayı ve Birleşim Numarası:** Konuşmanın hangi tarihl toplantıda yapıldığını belirtir.
- **Doğrudan Bağlantı (Link):** İlgili meclis tutanağının veya video kaydının erişim adresini içerir.

2- İçerik Analizi: Özet ve Tematik Kodlama

Konuşmaların nicel analizinin yanı sıra nitel derinliğini de yakalayabilmek amacıyla her konuşmanın içeriği detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu süreçte iki temel veri üretilmiştir:

- **Konuşma Özeti:** Her konuşmanın ana argümanlarını, vurgulanan noktalarını ve kilit ifadelerini içeren bir özet metin çıkarılmıştır.
- **Konuşmanın Konusu:** Konuşmanın hangi ana kavram veya gündem maddesi etrafında şekillendiği (örneğin; bir önerge, gündem dışı bir mesele, bir komisyon raporu vb.) belirlenerek tematik bir kodlama yapılmıştır.

3- Niteliksel Analiz: Konuşmanın Yönelimi ve Coğrafi Odağı

Meclis konuşmaları yalnızca bilgi vermenin ötesinde, belirli bir amacı ve yönelimi de bünyesinde barındırır. Bu nedenle her konuşma, niteliksel özelliklerine göre ayrıca sınıflandırılmıştır:

- **Konuşma Türü:** Konuşmanın bir eleştiri, takdir, öneri veya soru içerip içermediği belirlenmiştir.
- **Yönelimin Konusu:** Yapılan eleştiri, takdir veya önerinin ne hakkında olduğu (örneğin; bir idari uygulama, bir proje, bir siyasi tutum vb.) ayrıca kodlanarak veri setine eklenmiştir.
- **İlgili İlçe:** Konuşma, belirli bir veya birkaç ilçeyi doğrudan ilgilendiriyorsa, ilgili ilçelerin isimleri de veriye dahil edilmiştir.

4- Demografik Veriler: Konuşmacının Profili

Analizlerin daha katmanlı yapılabilmesi ve farklı değişkenler arasında ilişki kurulabilmesi amacıyla, her konuşmacı için temel demografik ve siyasi bilgiler kaydedilmiştir. Bu veriler şunları kapsamaktadır:

- **Konuşmacının Adı ve Soyadı**
- **Konuşmacının Yaşı ve Cinsiyeti**
- **Mensubu Olduğu Siyasi Parti**
- **Temsil Ettiği İlçe**

Kararlar

Bu çalışmanın veri setini, İBB ve ABB Meclisinin 12 aylık ait oturumlarında kabul edilen ve sayıları her ay 150 ila 300 arasında değişen meclis kararları oluşturmaktadır. Analizin temelini, her bir meclis kararının, kendisine dayanak teşkil eden ihtisas komisyonu raporuyla birleştirilmesi yaklaşımı oluşturmuştur. Bu eşleştirme, nihai kararların arkasındaki teknik, idari ve siyasi gerekçeleri bütüncül bir şekilde anlamak için zorunludur. Eşleştirme işleminin ardından her karar için aşağıda detaylandırılan veri kodlama süreci uygulanmıştır.

1- Karar Künyesi

Araştırmanın şeffaflığını ve sonraki çalışmalar için bir kaynak niteliği taşımasını sağlamak amacıyla, incelenen her karar için standart bir künye oluşturulmuştur. Bu künye, kararın orijinal belgelerine hatasız erişim sağlamayı hedefler ve şu bilgileri içerir:

- **Karar Numarası**
- **Komisyon Raporu Numarası**
- **Dosya Numarası**
- **Karar Metnine Ait Doğrudan Bağlantı (Link)**

2- Sınıflandırma ve Kategorizasyon

Kararların içeriğini ve kaynağını sistematik bir şekilde analiz edebilmek için çok katmanlı bir sınıflandırma yapılmıştır.

- **Kaynak Komisyon:** Bir kararın hangi ihtisas komisyonu veya komisyonları tarafından hazırlandığı, kararın niteliğini belirleyen en önemli verilerden biri olarak kaydedilmiştir.
- **Karar Niteliği:** Veri setinde her karar için bir nevi "başlık" işlevi gören bir nitelik tanımlanmıştır. Bu kodlama, farklı kararları ilk bakışta ayırt etmeyi ve gruplamayı kolaylaştırır.
- **Faaliyet Alanı (Kategori):** Benzer konulardaki kararların (örneğin; imar, ulaşım, sosyal yardım, mülk satışı vb.) birlikte analiz edilebilmesi için, her

karar ayrıca ait olduğu genel faaliyet alanı kategorisine atanmıştır.

3- İçerik Analizi: Karar Özeti

Bu bölümde, meclis kararı ile dayanağı olan komisyon raporu birlikte okunarak, teklifin başlangıcından nihai karara kadar olan sürecin bütününe yansıtan detaylı bir özet metin oluşturulmuştur. Özellikle onlarca sayfayı bulabilen kapsamlı komisyon raporlarının varlığı, bu aşamayı araştırmanın en emek yoğun kısımlarından biri haline getirmiştir.

4- Süreç Analizi: Değişiklik, Muhalefet ve Oylama Sonucu

Kararların siyasi ve idari süreçlerini analiz etmek amacıyla aşağıdaki üç kritik veri kodlanmıştır:

- **Teklifte Değişiklik Yapıldı mı?:** Komisyonların, kendilerine sunulan orijinal teklifler üzerinde (örneğin; süre, bedel, kapsam vb.) değişiklik yapma yetkisi bulunmaktadır. Veri setinde, bir teklifin komisyon aşamasında değişikliğe uğrayıp uğramadığı "Evet/Hayır" olarak kodlanmıştır. Bu veri, meclis çoğunluğunun yürütme organının teklifleri üzerindeki etkisini ölçmek açısından kritik bir göstergedir.
- **Muhalefet Şerhi Var mı?:** Komisyon raporlarına, çoğunluk görüşüne katılmayan üyeler tarafından "muhalefet şerhi" eklenip eklenmediği kaydedilmiştir.
- **Oylama Sonucu:** Her kararın nihai oylama sonucu, meclisteki siyasi uzlaşma veya ayrışmanın derecesini göstermek üzere "Oy Birliği" veya "Oy Çokluğu" şeklinde veri setine işlenmiştir.

Görüşülen Meclis Üyeleri

CHP Grup Sözcüsü Gencay Özcan

Bu bölümde, rapor kapsamında görüşülen ve İBB Meclisindeki çoğunluk grubunu temsil eden CHP Grup Sözcüsü Gencay Özcan'ın, yeni yönetim dönemindeki deneyimleri, karşılaştıkları zorluklar ve muhalefete yönelik değerlendirmeleri aktarılmaktadır.

Yeni Dönem: Meclis Çoğunluğu ve Merkezi Yönetim Engeli

Özcan, yeni dönemde mecliste elde ettikleri sayısal çoğunluk sayesinde komisyonlarda "rahatladıklarını" ancak bu yerel gücün, merkezi hükümetin engellemeleri ile karşılaştığını belirtmiştir. Meclisten geçen bazı önemli projelerin hayata geçirilmesi için Ankara'dan onay alınamadığını vurgulayan Özcan, Sefaköy metrosu ve 300 metrobüs alımı gibi kamuoyunca bilinen projelerin bu engellemelere örnek olduğunu ifade etmiştir.

Özellikle İstanbul'un deprem gerçekliğine yönelik çalışmaların engellendiğini savunan Özcan, itfaiye ve kentsel dönüşüm projelerine merkezi hükümetin destek vermediğini belirtmiştir. İtfaiye için yeni memur alım taleplerinin uzun süre bekletildiğini ve yeterli kadronun açılmadığını söylemiştir. Benzer şekilde, İBB'nin açmak istediği tıp merkezine izin verilmediğini ve doktorlarının reçete yazmasının engellendiğini dile getirerek, sağlık alanındaki hizmetlerin de merkezi yönetimin engeline takıldığını ifade etmiştir.

Yönetim Anlayışı ve Muhalefetin Eleştirilerine Yanıtlar

Özcan, kendi yönetim felsefelerini, "en iyi projenin, vatandaşın ihtiyacını karşılayan proje olduğu" ilkesine dayandırdıklarını ifade etmiştir. Muhalefetin eleştirilerine de yanıt veren Özcan, önceki dönemden kalan başarısız projelerin finansal yükleriyle de uğraşmak zorunda kaldıklarını belirtmiştir. Hükümetin ekonomi politikalarının belediye bütçesini olumsuz etkilediğini, artan mazot fiyatları ve ithal yedek parça maliyetleri nedeniyle ulaşım-daki sübvansiyon oranının düştüğünü vurgulamıştır. Örneğin, 10 yıl önce bilet gelirlerinin masrafların %60'ını karşılayan bugün bu oranın %30'a gerilediğini belirtmiştir.

Araç alımları ve bakımları konusunda profesyonel bir yaklaşım sergilediklerini, ihalelerle ve yetkili tedarikçilerle (Ulaşım A.Ş. gibi) çalıştıklarını söylemiştir. Önceki yönetimin ise Türkiye'de bakım servisi olmayan araçlar veya kendilerine yakın firmalardan bisikletler aldığını beyan etmiştir.

AK Parti Muhalefetine Yönelik Değerlendirmeler

Özcan, meclisteki AK Parti muhalefetinin yapıcı bir rol oynamadığını savunmuştur. Muhalefetin, "kendilerini geliştirecek şekilde eleştirmesi gerektiğini" ancak mevcut eleştirilerin samimi olmadığını ifade etmiştir. Arsa satışları konusunda AK Parti'nin eleştirilerini, "Siz, biz daha önce eleştirdiğimiz için eleştiriyorsunuz." sözleriyle siyasi bir hamle olarak gördüğünü belirtmiştir. AK Parti grubunda yalnızca birkaç kişinin konuştuğunu, "aktör eksikliği" olduğunu gözlemlediğini eklemiştir. Ulaşım ile ilgili konularda AK Parti'li üyelerin "komisyonda evet deyip mecliste ret verdiklerini" söyleyerek tutarlı davrandıklarını iddia etmiştir.

Meclis İçi Çalışma ve Uzlaşma Arayışı

Meclis çoğunluğuna sahip olmalarına rağmen uzlaşma arayışında olduklarını belirten Özcan, komisyonlarda muhalefetin görüşünü aldıklarını ve tartışmalarda "uzmanlara söz verdiklerini" vurgulamıştır. Ancak bazen, muhalefet üyelerinin kendileriyle aynı fikirde olsalar bile siyasi pozisyonları gereği bunu savunamadıklarını ve kararların siyaseten alındığını ifade etmiştir. Örnek olarak, minibüsten taksiye dönüşüm projesini kendilerinin hayata geçirdiğini, muhalefetin ise bu konuda "madem lazımdı, siz neden 25 senedir yapmadınız?" şeklinde eleştirdiğini belirtmiştir.

AK Parti Grup Başkanvekili Faruk Gökkuş

Bu bölümde, rapor kapsamında görüşülen AK Parti Grup Başkanvekili Faruk Gökkuş'un, İstanbul'un yönetimi, kentsel sorunları ve İBB Meclisindeki yeni dönem siyasi dinamiklerine ilişkin değerlendirmeleri sunulmaktadır. Gökkuş'un ifadeleri, meclisteki ana muhalefet grubunun perspektifini yansıtmaktadır.

İstanbul'un Büyümesi ve Kentsel Sorunlara Bakış

Gökkuş, uzun yıllara dayanan siyasi tecrübesine dayanarak İstanbul'un "korkunç derecede" ve plansız bir şekilde büyüdüğünü vurgulamıştır. Şehrin büyüme şeklinin en başından planlanmamış olmasının kontrolsüz bir yapılaşmaya yol açtığını belirten Gökkuş, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın geçmişte "İstanbul'a vize koyalım, bu şehir daha fazla nüfusu kaldıramaz" dediğini hatırlatarak sorunun büyüklüğüne dikkat çekmiştir. "İstanbul'a ihanet ettik" ifadesinin de yanlış anlaşıldığını, bu

cümlenin aslında şehrin uzun yıllardır yaşadığı bu kontrolsüz büyümeye yönelik bir özelleştirme olduğunu ifade etmiştir. Gökkuş'a göre Beşiktaş, Fatih ve Kadıköy gibi merkezi ilçelerdeki yapı stoku "ev güvenliği açısından çökmüş vaziyettedir" ve Tarlabası, Kurtuluş gibi bölgeler "çöküntü alanı" haline gelmiştir.

Yönetim Felsefesi ve Çözüm Yaklaşımları

AK Parti'nin belediyecilik anlayışının temelinde, vatandaşların günlük sorunlarını çözmeye görevinin yattığını belirten Gökkuş, bu çözümlerin "vatandaşın da ikna edilmesiyle" hayata geçirilmesi gerektiğini savunmuştur. Özellikle imar ve kentsel dönüşüm gibi hassas konularda bu yaklaşımın önemini vurgulamıştır. Gökkuş'a göre, "AK Parti başkanları, riskli de olsa aksiyon almayı hedefler." Kentsel dönüşüm alanında, mülk sahiplerinin can güvenlikleri risk altında olsa bile finansal bir kazanç (rant) beklentisi olmadan değişime yanaşmadığını, bu nedenle "rant olmadan dönüşümün ne yazık ki çok mümkün olmadığını" pragmatik bir şekilde dile getirmiştir. Ayrıca, AK Parti yönetimi döneminde İmar komisyonunda "yeşil alanı azaltmama" yönünde bir politikaları olduğunu ve özel durumlar dışında yeşil alanları korumaya çalıştıklarını belirtmiştir.

CHP Yönetimindeki İBB'ye Yönelik Eleştiriler

Gökkuş, mevcut İBB yönetimine yönelik eleştirilerini birkaç ana noktada toplamıştır. Mevcut yönetimin, rutin belediyecilik hizmetleri dışında İstanbul'un ihtiyaç duyduğu büyük ve vizyoner projeleri hayata geçirmediğini savunmuştur. "Kent Lokantası" ve "öğrenci yurdu" gibi projelerin, milyonlarca insanın yaşadığı İstanbul ölçeğinde "hizmet adına küçük kaldığını" ve bu tür hizmet-

lerin belediyenin asli görev alanına girmediğini belirtmiştir. Gökkuş'a göre, "CHP yönetimindeki İBB, kontrolsüz büyümüş olan İstanbul'un sorunlarını çözmek yerine başarılı bir sosyal hizmet sağlayıcısı profili çizmekle uğraşmaktadır."

Belediye Meclisindeki Yeni Siyasi Dinamikler

Yeni dönemde meclisteki çalışma ortamının değiştiğini ifade eden Gökkuş, geçmiş dönemlerde CHP'li üyelerle "çok rahat konuşup tartışabildiklerini" ancak bu dönem çoğunluğu elde eden CHP'nin "birlikte çalışmaya daha uzak hareket ettiğini" gözlemlediğini belirtmiştir. Gökkuş'a göre, meclis işleyişinde bürokratların teklifleri sunuş şekli genellikle nihai kararı belirlemede ve teklifler "nasıl gelirse o şekilde geçmektedir." Ayrıca, CHP'li üyelerin, özellikle Hukuk komisyonunda meclis çoğunluklarını sık sık kullandıklarını ve bu durumun işleyişe yansımalarını ifade etmiştir.

Üye İstatistikleri İstanbul

Aşağıdaki tablo, 31 Mart 2024 Yerel Seçimleri sonucunda İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Meclisinde oluşan siyasi parti ve grup dağılımını göstermektedir. Tablo, meclisin yeni dönemdeki aritmetiğini ve güç dengelerini anlamak için temel bir çerçeve sunmaktadır.

Meclis Üye Sayısı - Partiler

Parti	Üye Sayısı	Meclis İçindeki Oranı (%)
CHP	185	%57,81
AK Parti	125	%39,06
MHP	6	%1,88
BBP	2	%0,63
Bağımsız	2	%0,63
	320	100

Tablo, 320 üyeden oluşan İBB Meclisi'nin yeni dönemdeki siyasi kompozisyonunu ortaya koymaktadır. Bu dağılım incelendiğinde en dikkat çekici unsur, CHP 185 üye ile meclis üye tamsayısının %57,81'ine ulaşarak salt çoğunluğu elde etmiş olmasıdır. Bu durum, meclis aritmetiği açısından belirleyici bir üstünlük anlamına gelmektedir.

Meclisteki en büyük muhalefet grubunu oluşturan Cumhuriyet İttifakı partilerinden AK Parti 125, MHP 6 ve BBP 2 üyeye sahiptir. Bu partilerin meclisteki toplam sandalye sayısı 133 olup, meclisin %41,57'sini temsil etmektedirler. Mecliste ayrıca 2 bağımsız üye bulunmaktadır.

Bu siyasi dağılımın en önemli sonucu, önceki yönetim döneminde yaşanan "belediye başkanı ile meclis çoğunluğu arasındaki ikilik" durumunun 31 Mart 2024 seçimleri neticesinde sona ermesidir. Büyükşehir belediye başkanının da CHP'den olmasıyla birlikte, başkanlık ve meclis organları arasında siyasi bir uyum sağlanmıştır. Bu yeni durum, komisyonların oluşumundan kararların meclisten geçiş sürecine kadar tüm faaliyetlerin, önceki döneme kıyasla daha az siyasi çatışma ve daha yüksek bir mutabakat potansiyeli içinde gerçekleşeceğine işaret etmektedir. Dolayısıyla, raporun ilerleyen bölümlerinde incelenecek olan meclis performansı, bu yeni uyum dönemi bağlamında değerlendirilmelidir.

Cinsiyet Dağılımı - Partiler

Parti	Erkek Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Toplam Üye Sayısı	Parti İçindeki Kadın Temsil Oranı
CHP	149	36	185	%19,46
AK Parti	104	21	125	%16,80
MHP	4	2	6	%33,33
BBP	2	-	2	%0
Bağımsız	2	-	2	%0
	261	59	320	%18,44

Yukarıdaki tablo, İBB Meclisindeki cinsiyet dağılımında belirgin bir dengesizlik olduğunu ortaya koymaktadır. Meclisteki toplam 320 üyenin 261'i erkek (%81,56), 59'u ise kadındır (%18,44). Bu oran, yerel siyasette kadın temsiline, nüfus içindeki oranına kıyasla oldukça sınırlı kaldığını göstermektedir.

Parti grupları özelinde bakıldığında, meclisin en büyük iki grubunda da benzer bir tablo görülmektedir. Salt çoğunluğa sahip olan CHP grubunda 149 erkek ve 36 kadın üye bulunmaktadır. Bu dağılım ile CHP'nin meclis grubundaki kadın üye oranı %19,46'dır. Ana muhalefet konumundaki AK Parti grubunda ise bu sayılar 104 erkek ve 21 kadın olarak dağılmaktadır; bu da parti içinde %16,80'lik bir kadın temsil oranına işaret etmektedir. MHP grubundaki 6 üyenin 2'sinin kadın olması (%33,33), oransal olarak en yüksek temsiliyeti gösterse de bu durum grubun üye sayısının azlığından kaynaklanmaktadır. BBP ve Bağımsız üyeler arasında ise kadın temsilci bulunmamaktadır.

2019 seçimleri ile başlayan döneme göre toplam kadın üye sayısı 52 den 59'a yükselmiştir. 2019-2024 döneminde CHP'nin kadın üye oranı %16,8 AK Parti'nin kadın üye oranı %17,71 idi. Yeni dönemde AK Parti'nin kadın üye

oranında azalma yaşanırken CHP'nin oranı artmış durumdadır. 2019-2024 döneminde MHP'li kadın üye bulunmazken şu an 6 üyenin 2'si kadındır.

Kadın üye sayısında yaşanan ufak artışa rağmen İBB Meclisindeki siyasi partilerin kadın ve erkek temsilinde dengeli bir yapıya ulaştığını söyleyemeyiz. Meclisin genelindeki %18,44'lük kadın temsil oranı, siyasi karar alma mekanizmalarında cinsiyet eşitliği hedefinden oldukça uzak olduğunu somut bir göstergesidir. Bu durum, meclis gündemine taşınan konuların ve tartışılan çözüm önerilerinin farklı bakış açılarını ne ölçüde kapsadığına dair önemli bir tartışma alanı yaratmaktadır.

Yaş - Partiler

Parti	Ortalama Yaş	En Genç Üye Yaşı	En Yaşlı Üye Yaşı
CHP	46,84	21	75
AK Parti	47,64	22	69
MHP	43,66	33	59
BBP	64	61	67
Bağımsız	60,5	58	63
	~47,28		

* Bazı üyelerin yaş bilgisine ulaşılamamıştır.

Yaş Aralığı	AK Parti	BBP	CHP	MHP	Bağımsız
18-23	1	-	1	-	-
24-29	3	-	3	-	-
30-35	13	-	22	-	-
36-41	9	-	32	2	-
42-47	29	-	24	1	-
48-53	36	-	24	1	-
54-59	20	-	28	1	1
60-65	7	1	12	-	1
66+	3	1	9	-	-
	121	2	155	4	2

* Bazı üyelerin yaş bilgisine ulaşılamamıştır.

İBB Meclisinin genel yaş profili, yaklaşık 47 olan ortalama yaş ile, kariyerlerinin ortasında veya daha ileri aşamalarında bulunan tecrübeli üyelerden oluştuğunu göstermektedir. Meclisin en genç üyesi 21, en yaşlı üyesi ise 75 yaşında olup, bu geniş yaş aralığı farklı jenerasyonların bir arada temsil edildiğine işaret etmektedir.

İBB Meclisindeki toplam 320 üyenin sadece **8'inin** (%2,5) **20'li yaşlarda** olması, İstanbul gibi dinamik ve genç bir nüfusa sahip bir metropol için ciddi bir demokratik temsil açığına işaret etmektedir. Partilerin "gençlik kolları" veya "gençlik kotaları" aracılığıyla sembolik olarak gençlere yer vermesi önemli bir ilk adım olsa da, bu tablodaki rakamlar bu adımın yeterli olmadığını ve gençlerin siyasette "vitrin" olarak kalma riski taşıdığını göstermektedir.

Bu durumun birkaç önemli eleştirel sonucu bulunmaktadır:

1- Perspektif Eksikliği: Dijitalleşme, yeni nesil iş modelleri (gig ekono-

misi), barınma krizi, iklim değişikliği ve geleceğe yönelik kaygılar gibi konular, en yoğun şekilde genç nüfus tarafından tecrübe edilmektedir. Meclisteki genç seslerin azlığı, bu hayati konuların kıdemli üyelerin perspektifinden, yani gençlerin yaşadığı gerçeklikten kopuk bir şekilde ele alınması riskini doğurur. Gençlerin özgün sorunları ve çözüm önerileri, meclis gündeminde yeterince yer bulamayabilir.

2- Siyasi Geleceğin İnşası Sorunu: Gençlerin siyasi süreçlere aktif katılımı, sadece bugünün sorunlarının çözümü için değil, aynı zamanda sağlıklı bir siyasi geleceğin inşası için de kritiktir. Karar alma mekanizmalarından dışlanan bir jenerasyonun, sisteme olan güveni ve aidiyeti zayıflar. Meclis, şehrin uzun vadeli geleceğini planlarken, o gelecekte en uzun süre yaşayacak olan kuşağı bu denli düşük bir oranda temsil etmesi, kendi meşruiyeti açısından da bir sorundur.

3- "Tecrübe" Paradigmasının

Sorgulanması: Yerel yönetimlerde tecrübenin önemi yadsınamaz. Ancak "tecrübe" kavramının sürekli olarak "ileri yaş" ile özdeşleştirilmesi, gençlerin yenilikçi, dinamik ve güncel sorunlara hakim bakış açılarının göz ardı edilmesine neden olabilir. Modern bir metropolün yönetimi, sadece geçmişin birikimine değil, aynı zamanda geleceğin vizyonuna da ihtiyaç duyar ve bu vizyonun en doğal taşıyıcıları gençlerdir.

Yerel meclislerin gençlere yönelik politika ve hizmetleri incelendiğinde, bu çalışmaların büyük ölçüde belirli bir gençlik profiline odaklandığı görülmektedir. Meclis gündemine gelen indirimli ulaşım, internet desteği, eğitim bursları ve yurt kapasitelerinin artırılması gibi konular, şüphesiz değerli ve olumlu adımlardır.

Ancak bu projelerin ortak paydası, neredeyse tamamının eğitim-öğretim hayatına devam eden gençleri, yani "öğrenci" kimliğini hedef almasıdır. Bu yaklaşım, gençlik nüfusunun önemli bir kesimini oluşturan, ancak eğitim sisteminin dışında kalmış gençlerin yaşadığı sorunları göz ardı etme riski taşımaktadır.

İş arayan, güvencesiz işlerde çalışan veya herhangi bir eğitim ya da istihdam programında yer almayan (NEET) gençlerin barınma, istihdam ve sosyal uyum gibi temel sorunları, ne yerel ne de merkezi siyasetin öncelikli gündem maddeleri arasında yeterince yer bulmamaktadır. Dolayısıyla, "gençlik politikası" adı altında sunulan çözümlerin, gençliğin bütününe kapsayan bir yaklaşımdan ziyade, daha çok "öğrenci politikası" çerçevesinde kalma eğiliminde olduğu söylenebilir. Bu durum, farklı jenerasyonlardan oluşan meclis yapılarının, gençliğin tüm katmanlarının

yaşadığı sorunları anlama ve ele almada zorluklar yaşayabildiğini düşündürmektedir.

Sonuç olarak, İBB Meclisindeki 20'li yaşlarındaki üye sayısının son derece az olması, sadece bir istatistik değil, aynı zamanda İstanbul'un yönetim yapısındaki önemli bir eksikliğin ve eleştirilmesi gereken bir temsil sorununun göstergesidir.

Eğitim Durumu - Partiler

Eğitim Düzeyi	AK Parti	BBP	CHP	MHP	Bağımsız	
İlkokul	-	-	3	-	-	3
Ortaokul	-	-	4	1	-	5
Lise	10	1	28	1	-	40
Ön Lisans	5	-	2	-	-	7
Yüksekokul	-	-	1	-	-	1
Lisans	71	1	110	3	2	187
Yüksek Lisans	36	-	32	1	-	69
Doktora	3	-	5	-	-	8
	125	2	185	6	2	320

Meclisin genel eğitim profili incelendiğinde, üyelerin ezici bir çoğunluğunun yükseköğrenim mezunu olduğu dikkat çekmektedir. 320 meclis üyesinin toplam 264'ü (%82,5) en az lisans diplomasına sahiptir. Bu durum, meclisin genelinde yüksek bir akademik yetkinlik olduğunu göstermektedir.

Yükseköğrenim mezunlarının kendi içindeki dağılımına bakıldığında; 187 üyenin lisans, 69 üyenin yüksek lisans ve 8 üyenin ise doktora derecesine sahip olduğu görülmektedir. Mecliste lise mezunu üye sayısı 40 iken, ortaokul mezunu üye sayısı 5 ve ilkökul mezunu üye sayısı ise 3'tür. Bu veriler, meclis üyeliği için yükseköğrenim mezuniyetinin genel bir standart haline geldiğini düşündürmektedir.

Parti grupları özelinde bir karşılaştırma yapıldığında, her iki büyük partide de yükseköğrenim mezunlarının yoğunlaştığı görülmektedir. AK Parti grubundaki üyelerin %88'i (110 üye), CHP grubun

daki üyelerin ise yaklaşık %79,5'i (147 üye) en az lisans diplomasına sahiptir. Doktora derecesine sahip 8 üyenin 5'i CHP, 3'ü ise AK Parti sıralarında yer almaktadır. Bu durum, her iki partinin de akademik kariyeri olan isimlere mecliste yer verdiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, İBB Meclisinin sahip olduğu bu yüksek eğitim profili, özellikle imar, bütçe, çevre ve hukuk gibi teknik bilgi gerektiren ihtisas komisyonlarının çalışmalarında önemli bir kapasite ve uzmanlık potansiyeli olduğuna işaret etmektedir. Meclisteki siyasi rekabetin yanı sıra, üyelerin bu akademik birikiminin, kentnin karmaşık sorunlarına yönelik daha nitelikli ve rasyonel tartışmalar yapılmasına zemin hazırlama potansiyeli bulunmaktadır.

Meslek Dağılımı - Partiler

Ana Meslek Grubu	AK Parti	CHP	Diğer Partiler	Toplam	Meclis İçindeki Oranı (%)
İş Dünyası, Finans ve Ticaret	56	60	3	119	%37,2
Mühendislik ve Mimarlık	39	32	-	71	%22,2
Hukuk	22	27	4	53	%16,6
Kamu, Eğitim ve Yönetim	20	22	1	43	%13,4
Sağlık	2	5	1	8	%2,5
Diğer Meslek Grupları	8	2	-	10	%3,1
Mesleği Belirtilmemiş	-	1	-	1	%0,3
	147	149	8	304	%100

* Tablodaki ham verilerde bazı üyelerin meslek bilgisi eksik olduğundan veya birden fazla alanda belirtildiğinden parti bazındaki toplamlar, resmi üye sayısından farklılık gösterebilmektedir. Analiz, kaynaktan belirtilen meslek sayıları üzerinden yapılmıştır.

Meclisin mesleki profili incelendiğinde, üyelerin üç ana grupta yoğunlaştığı net bir şekilde görülmektedir. İlk sırada, 119 üye (%37,2) ile İş Dünyası, Finans ve Ticaret grubu yer almaktadır. Bu kategori içinde özellikle "İş İnsanı" (39 üye), "Mali Müşavir" (14 üye) ve "Yönetici" (20 üye) gibi unvanlar öne çıkmaktadır. Bu durum, mecliste özel sektör ve ticaret tecrübesine sahip önemli bir temsilin olduğunu göstermektedir.

İkinci en büyük grubu 71 üye (%22,2) ile Mühendislik ve Mimarlık oluşturmaktadır. Özellikle "İnşaat Mühendisi" (21 üye) ve "Mimar" (20 üye) meslekleri bu grupta ağırlıklıdır. Üçüncü sırada ise 53 üye (%16,6) ile Hukuk grubu bulunmaktadır ve bu grubun tamamını "Avukatlar" oluşturmaktadır. Bu üç profesyonel grup, toplamda 243 üyeyle meclisin %76'sını temsil ederek meclisin karakterini belirlemektedir.

Parti grupları karşılaştırıldığında, "İş İnsanı" mesleğinin CHP grubunda (27 üye), AK Parti grubuna (11 üye) kıyasla daha yoğun olduğu görülmektedir. Hukukçuların dağılımı ise iki büyük parti arasında görece dengelidir (CHP'de 27, AK Parti'de 22 avukat). Mühendislik

ve mimarlık alanlarında ise AK Parti'nin (39 üye), CHP'ye (32 üye) kıyasla sayısal olarak bir miktar daha fazla temsile sahip olduğu dikkat çekmektedir.

Sonuç olarak, İBB Meclisinin mesleki yapısı, belediyelerin temel faaliyet alanları olan imar, planlama, bütçe yönetimi ve hukuki düzenlemeler ile doğrudan örtüşmektedir. Mecliste hukuk, mühendislik, mimarlık ve finans alanlarından bu denli yüksek sayıda uzmanın bulunması, teknik konuların ele alındığı komisyonlarda derinlemesine bir tartışma ve değerlendirme yapma potansiyeli sunmaktadır. Bu durum, meclisin kentsel ve ekonomik sorunlara çözüm üretme kapasitesinin profesyonel bir altyapı ile desteklendiğini göstermektedir.

Komisyon Üyeleri - Cinsiyet Dağılımı

Komisyon	Erkek	Kadın
AB ve Dış İlişkiler Komisyonu*	5	3
Akıllı Kent ve Bilgi Teknolojileri Komisyonu	8	
Altyapı, Mesken ve Emlak Komisyonu	7	1
Çeyre, Yenilenebilir Enerji ve İklim Değişikliği Komisyonu	7	1
Deprem ve Doğal Afet Komisyonu	6	2
Eğitim Komisyonu*	4	4
Engelsiz Hayat Komisyonu*	4	4
Gençlik ve Spor Komisyonu	8	
Göç, Göçmen ve Mülteciler Komisyonu	6	2
Halkla İlişkiler Komisyonu	7	1
Harita Komisyonu*	6	2
Hukuk Komisyonu*	7	1
İmar ve Bayındırlık Komisyonu	7	1
İştirakler ve Bağlı Kuruluşlar Komisyonu	8	
Kadın, Aile ve Çocuk Komisyonu*		8
Kent Ekonomisi, Meslek Odaları ve Sendikalar Komisyonu	7	1
Kentsel Yenileme Komisyonu	7	1
Kültür ve Sanat Komisyonu*	5	3
Plan ve Bütçe Komisyonu	8	
Sağlık ve Salgın Hastalıklar Komisyonu	6	2
Sosyal Hizmetler, Bağımlılıkla Mücadele ve Rehabilitasyon Komisyonu*	5	3
Tarım, Orman, Hayvancılık ve Su Ürünleri Komisyonu	7	1
Tarife Komisyonu	6	2
Temel Haklar Komisyonu*	5	3
Turizm Komisyonu	6	2
Ulaşım ve Trafik Komisyonu	7	1

* Komisyon Başkanının kadın olduğu komisyonlar.

İBB ihtisas komisyonlarındaki cinsiyet dağılımı incelendiğinde, kadın üyelerin belirli alanlarda yoğunlaşırken, bazı kilit komisyonlarda ise neredeyse hiç temsil edilmediği görülmektedir. Bu durum, meclis içinde cinsiyete dayalı bir uzmanlaşma ve ayrışma eğilimi olduğunu göstermektedir.

Bir yanda, Kadın Aile ve Çocuk Komisyonu'nun 8 üyesinin tamamının kadın olması, bu alanın tamamen kadın üyelere bırakıldığını göstermektedir. Benzer şekilde, Eğitim Komisyonu ve Engelsiz Hayat Komisyonu gibi sosyal odaklı komisyonlarda 4 erkek ve 4 kadın üye ile tam bir cinsiyet eşitliği sağlanmıştır. AB ve Dış İlişkiler, Kültür ve Sanat, Temel Haklar gibi komisyonlarda da kadın temsil oranı görece yüksektir. Bu veriler, kadın üyelerin daha çok sosyal, kültürel ve hak temelli politikalara yöneldiğini düşündürmektedir.

Öte yandan, belediyenin bütçesi, yatırımları ve teknik altyapısı gibi kritik kararların alındığı komisyonlarda erkek egemen bir yapı dikkat çekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonu, Gençlik ve Spor Komisyonu, İştirakler ve Bağlı Kuruluşlar Komisyonu ile Akıllı Kent ve Bilgi Teknolojileri Komisyonu'nun 8 üyesinin tamamı erkektir. İmar ve Bayındırlık, Ulaşım ve Trafik, Kentsel Yenileme gibi şehrin fiziksel yapısını şekillendiren komisyonlarda temsil genellikle 7 erkek üyeye karşılık 1 kadındır.

Bu sayısal temsiliyetin yanı sıra, kadınların liderlik pozisyonlarındaki varlığı da dikkat çekicidir. İncelenen 26 komisyonun 9'unun başkanı kadındır. Kadın başkanlar, sayısal olarak dezavantajlı oldukları Hukuk Komisyonu gibi teknik bir alanda da görev alırken, çoğunlukla kadın temsilinin yüksek olduğu sosyal ve kültürel komisyonlarda yoğunlaşmaktadır.

Sonuç olarak, İBB komisyonlarındaki cinsiyet dağılımı, kadınların siyasetteki varlığının arttığını ancak belirli alanlarla sınırlı kalma riski taşıdığını göstermektedir. Kadınların, şehrin "sert" sayılan finansal ve teknik karar merkezleri yerine, "yumuşak" görülen sosyal ve kültürel alanlarda yoğunlaşması, meclis içindeki güç ve etki dağılımında cinsiyetin hâlâ belirleyici bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır.

Üye İstatistikleri Ankara

ABB Meclis üyelerine ait veriler detaylı bir şekilde halkın erişimine sunulmamıştır. Bu sebeple üyelerin yalnızca cinsiyete göre dağılımını inceleyebilmekteyiz.

Meclis Üye Sayısı - Partiler

Parti	Üye Sayısı	Meclis İçindeki Oranı (%)
CHP	97	%60,25
AK Parti	49	%30,43
MHP	9	%5,59
BBP	3	%1,86
Yeniden Refah	1	%0,62
Bağımsız	2	%1,24
	161	%100

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 31 Mart 2024 seçimleri sonrası oluşan siyasi dağılımı, Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) mecliste net ve güçlü bir çoğunluğa sahip olduğunu göstermektedir. Toplam 161 sandalyeli mecliste CHP, 97 üyeye temsil edilmekte ve bu sayı, meclis üye tamsayısının %60'ından fazlasına tekabül etmektedir. Bu durum, CHP'ye, meclis kararlarını tek başına alabilme ve komisyonlarda rahat bir çoğunluk oluşturma imkanı tanımaktadır.

Meclisteki ana muhalefet bloğunu oluşturan Cumhuriyet İttifakı ise AK Parti'nin 49, MHP'nin 9 ve BBP'nin 3 üyesiyle toplamda 61 sandalyeye ulaşmaktadır. Bu ittifakın meclisteki toplam gücü yaklaşık %38 seviyesindedir. Mecliste

ayrıca 1 Yeniden Refah Partisi ve 2 Bağımsız üye bulunmaktadır.

Belediye Başkanlığının ve meclis çoğunluğunun aynı partide olması, organlar arasında tam bir siyasi uyum sağlandığı anlamına gelmektedir. Bu sonuç, ABB yönetiminin kendi bütçesini, projelerini ve idari kararlarını meclisten geçirirken önemli bir siyasi engelle karşılaşmayacağını göstermektedir. Dolayısıyla, mevcut yönetim için temel zorlukların meclis içi dinamiklerden ziyade, merkezi hükümetle olan ilişkiler gibi meclis dışı faktörlerden kaynaklanması beklenebilir.

Cinsiyet Dağılımı - Partiler

Parti	Erkek Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı	Toplam Üye Sayısı	Parti İçindeki Kadın Temsil Oranı
CHP	89	8	97	%8,25
AK Parti	43	6	49	%12,24
MHP	9	-	9	%0
BBP	3	-	3	%0
Yeniden Refah	-	1	1	%100
Bağımsız	2	-	2	%0
	146	15	161	%9,32

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisindeki cinsiyet dağılımı, kadınların siyasi temsilde son derece sınırlı bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Meclisteki toplam 161 üyenin yalnızca 15'i kadın iken, 146'sı erkektir. Bu durum, meclis genelinde kadın temsil oranının %9,32 gibi çok düşük bir seviyede kalmasına neden olmaktadır. Bu oran, İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisindeki %18,4'lük kadın temsil oranının dahi oldukça altındadır ve başkent meclisindeki cinsiyet eşitsizliğinin daha derin olduğunu ortaya koymaktadır.

Parti grupları özelinde bakıldığında, meclisteki en büyük grup olan CHP'nin 97 üyesinden yalnızca 8'i kadındır; bu da %8,25'lik bir temsil oranına denk gelmektedir. Ana muhalefet konumundaki AK Parti grubunda ise 49 üyeden 6'sı kadın olup, bu oran %12,24'tür. Bu veriler, her iki büyük partinin de kadın temsilini artırma konusunda yetersiz kaldığını göstermektedir.

Diğer partilerdeki durum daha da dikkat çekicidir. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Büyük Birlik Partisi (BBP) ve Bağımsız üyelerin tamamı erkektir. Meclisteki tek kadın üyesi bulu-

nan Yeniden Refah Partisi (YRP) ise, bir üyeye temsil edildiği için oransal olarak %100 kadın temsiline sahip görünse de bu durum istatistiksel bir anomali teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, ABB Meclisindeki tablo, partilerin büyük çoğunluğunda kadınların karar alma mekanizmalarının neredeyse tamamen dışında bırakıldığını göstermektedir. Meclis genelindeki %9,32'lik kadın temsil oranı, yalnızca bir sayısal dengesizlik değil, aynı zamanda toplumsal çeşitliliğin meclise yansımaması anlamına gelen ciddi bir demokratik temsil sorununa işaret etmektedir. Bu durum, başkent sorunlarına yönelik geliştirilecek politikalarda kadın perspektifinin eksik kalması riskini de beraberinde getirmektedir.

Komisyon	Erkek	Kadın
Aile Komisyonu*	4	5
Altyapı Hizmetleri Komisyonu	8	1
Ankara Kalesi ve Çevresini Koruma Komisyonu	9	
Ankara'nın Tarihini ve Kültürünü Araştırma Komisyonu	7	2
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Komisyonu	8	1
Baraj, Gölet ve Sulama Alanları Komisyonu	8	1
Çocuk Hakları ve Hizmetleri Komisyonu	8	1
Çevre ve Sağlık Komisyonu	8	1
Çevre İlçeleri Yatırım ve İzleme Komisyonu	8	1
Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu	9	
Emlak Komisyonu	8	1
Engelliler Komisyonu	9	
Esnaf ve Sanatkarlar Komisyonu	9	
Gecekondu Komisyonu	9	
Halkla İlişkiler Komisyonu	8	1
Hukuk ve Tarifeler Komisyonu	9	
İnsan Hakları Komisyonu	8	1
İmar ve Bayındırlık Komisyonu	9	
İsmlendirme Komisyonu	9	
Jeotermal Sular ve Tesisler Komisyonu	9	
Kadın Hakları ve Fırsat Eşitliği Komisyonu*	4	5
Kent Estetiği Komisyonu	8	1
Kırsal Kalkınma Komisyonu	8	1
Köylere Hizmet Komisyonu	8	1
Plan ve Bütçe Komisyonu*	6	3
Sosyal İşler Komisyonu	8	1
Su ve Kanalizasyon Hizmetleri Komisyonu	9	
Tarım ve Orman Komisyonu	8	1
Tüketiciyi Koruma Komisyonu	8	1

Turizm Komisyonu*	8	1
Ulus Tarihi Kent Merkezi Komisyonu	9	
Ulaşım Komisyonu	9	
Yaşlılar ve Kimsesizler Komisyonu	9	

* Komisyon Başkanının kadın olduğu komisyonlar.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi komisyonlarındaki cinsiyet dağılımının detaylı tablosu, kadın üyelerin temsilinin meclis genelindeki düşüklüğünün ötesinde, komisyonların çalışma alanlarına göre son derece kutuplaşmış bir yapı sergilediğini doğrulamaktadır.

En dikkat çekici bulgu, kadın üyelerin neredeyse tamamının birkaç belirli komisyonda toplanmış olmasıdır. Aile Komisyonu ve Kadın Hakları Komisyonu, 4 erkeğe karşılık 5 kadın üye ile kadınların çoğunlukta olduğu yegane komisyonlardır. ABB Meclisindeki toplam 15 kadın üyeden 10'unun bu iki komisyonda görev alması, kadın temsilinin "sosyal" ve "kadın odaklı" olarak görülen alanlara sıkıştırıldığına işaret etmektedir. Bu durum, kadın üyelerin meclis genelindeki etki alanını daraltma riski taşımaktadır.

Bu iki komisyonun dışında, mecliste tamamen erkek egemen bir komisyon manzarası hakimdir. Detaylı tablo, 33 komisyonun 21'inde hiç kadın üye bulunmadığını açıkça göstermektedir. Özellikle meclisin en önemli teknik ve idari kararlarının alındığı İmar ve Bayındırlık, Hukuk ve Tarifeler, Ulaşım, Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor, Su ve Kanalizasyon ve Gecekondu gibi son derece kritik komisyonlarda hiçbir kadın üyenin yer almaması, bu alanlarda kadın bakış açısının tamamen dışlandığını ortaya koymaktadır.

Bu genel eğilimin en önemli istisnası ise Plan ve Bütçe Komisyonudur. 6 erkek ve 3 kadın üyeden oluşan komisyon,

diğer teknik komisyonlara kıyasla daha dengeli bir yapı sunmakla kalmayıp, aynı zamanda bir kadın başkan tarafından yönetilmektedir. Meclisin mali kalbi sayılan bu kritik komisyonun bir kadın tarafından yönetilmesi, kadınların liderlik pozisyonlarındaki varlığı açısından önemli bir veridir ancak genel erkek egemen yapıyı değiştirmemektedir.

Sonuç olarak, ABB komisyonlarındaki bu "kümelenmiş" temsil modeli, kadınların siyasi katılımının önündeki yapısal sorunlara işaret etmektedir. Kadın üyelerin, meclis genelindeki hemen hemen tüm politika alanlarına dağılmak yerine, kendilerine ayrılmış gibi görünen birkaç sosyal komisyonda yoğunlaşması, Ankara yerel siyasetinde derin bir cinsiyet ayrışması olduğunu ortaya koymaktadır.

Konuşma ve Karar İstatistikleri İstanbul Konuşma Verileri

Bu kısımda konuşmayı yapan üyelerin cinsiyet dağılımı ile başlanıp konuşma türü, takdir/eleştiri içerip içermemesi ve konuşma yapılan kategoriler incelenecektir.

En Çok Konuşma Yapan Üyeler ve Konuşma Yapan Üyelerin Cinsiyet Dağılımı

CHP	Nuri Aslan	144
CHP	Gencay Özcan	126
AK Parti	Muhammet Kaynar	108
AK Parti	Murat Türkyılmaz	79
AK Parti	Faruk Gökkuş	58
CHP	Melendiz Dalyan	42
CHP	Ülkü Sakalar	36
BBP	Dursun Çağlayan	35
AK Parti	Zeynel Abidin Ok	25
MHP	Orkun Ayhan	22

Mecliste en çok söz alan üyelerin listesi, birkaç önemli dinamiği ortaya koymaktadır. İlk olarak, katılımın hem iktidar hem de muhalefet grupları arasında aktif olduğu, ancak bu katılımın büyük ölçüde belirli parti sözcüleri ve grup yöneticileri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Listenin ilk iki sırasında yer alan CHP'li Nuri Aslan ve Gencay Özcan ile ilk beşte yer alan AK Parti'li Muhammet Kaynar, Murat Türkyılmaz ve Faruk Gökkuş, meclis tartışmalarının bu çekirdek kadro tarafından yönlendirildiğini göstermektedir. Bu durum, meclis müzakerelerinin, tüm üyelerin eşit katılımından ziyade, partilerin resmi tezlerini savunan belirli isimler aracılığıyla yürütüldüğüne işaret etmektedir. Bu tablodan bahsederken Nuri Aslan'ın Meclis Başkanvekili olduğunu da belirtmek

gerekir. Yaptığı konuşmalar CHP'li bir üyeden ziyade başkan konuşması olarak değerlendirilmiştir.

Bu tablo, rapor kapsamında görüşülen parti sözcülerinin ifadelerini doğrulamak ve sorgulamak için de önemli bir veri sunmaktadır. Hem CHP Grup Sözcüsü Gencay Özcan'ın hem de AK Parti Grup Başkanvekili Faruk Gökkuş'un listede üst sıralarda yer alması, kendilerinin meclisteki merkezi rollerini teyit etmektedir. Ancak CHP sözcüsünün, AK Parti grubunda "aktör eksikliği olduğu ve birkaç kişinin konuştuğu" yönündeki iddiası, bu tablo ile çelişmektedir. Zira en çok konuşan ilk 10 üyenin 4'ünün AK Parti'den olması, ana muhalefetin meclis gündemine aktif ve çeşitli isimlerle katıldığını göstermektedir. AK Parti'li 95 farklı üye İBB Meclisinde söz alırken CHP'li 122 üye söz almıştır. Bu durum da çeşitliliğin sınırlı olmadığını göz önüne sermektedir.

Cinsiyet	Konuşma Sayısı	Meclis Üye Sayısı	Konuşmaların Oranı (%)
Erkek	1085	261	%85,77
Kadın	180	59	%14,23
	1265	320	%100

Meclisteki konuşma istatistikleri, kürsü kullanımında belirgin bir cinsiyet eşitsizliği olduğunu göstermektedir. Yapılan toplam 1265 konuşmanın 1085'i (%85,77) erkek üyeler tarafından yapılırken, yalnızca 180'i (%14,23) kadın üyeler tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu durum, meclis kürsüsünün ezici bir çoğunlukla erkek üyeler tarafından kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Bu tablo, raporun önceki bölümlerinde saptanan cinsiyet eşitsizliğinin, meclis kürsüsündeki konuşma pratiğine de yansımaları ve hatta derinleştiğini göstermektedir. Daha önceki analizlerde İBB Meclisindeki kadın üye oranının

%18,44 olduğu tespit edilmişti. Ancak konuşmaların yalnızca %14,23'ünün kadınlar tarafından yapılmış olması, kadın üyelerin meclisteki sayısal oranlarından daha düşük bir oranda söz aldıklarını ortaya koymaktadır.

Katılım oranını üye başına düşen konuşma sayısı üzerinden incelediğimizde bu fark daha da netleşmektedir. Erkek üyeler dönem boyunca ortalama 4,16 kez söz alırken, kadın üyeler ortalama 3,05 kez söz almıştır.

Konuşma Türü/Bağlamı

Konuşma Türü/Bağlamı	AK Parti	BBP	CHP	MHP	Bağımsız/Diğer	
Başkan Konuşması	-	-	154	-	2	156
Rapor Üzerine Söz Alma	212	8	247	9	4	480
Gündem Dışı	173	20	234	26	1	454
Soru	100	7	50	-	-	157
Önerge	1	-	6	-	1	8
Ek Teklif	5	-	5	-	-	10
	491	35	700	35	8	1265

Konuşma türlerinin dağılımı, meclis gündeminin ve siyasi tartışmaların doğası hakkında önemli ipuçları vermektedir. Tabloya göre, meclisteki konuşmaların büyük bir çoğunluğu iki ana kategori etrafında yoğunlaşmaktadır: Rapor Üzerine Söz Alma (480 konuşma) ve Gündem Dışı (454 konuşma). Bu iki başlık, toplam konuşmaların yaklaşık %74'ünü oluşturmaktadır. Bu durum, meclis çalışmalarının temelini, komisyonlardan gelen raporların müzakere edilmesi ve üyelerin genel siyasi değerlendirmelerde bulunduğu serbest konuşmaların oluşturduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, İBB Meclisinde kadınlar yalnızca sayısal olarak azınlıkta değil, aynı zamanda kürsüde seslerini duyurma ve tartışmalara katılma oranında da geride kalmaktadırlar. Bu durum, meclisteki temsil ve katılımında yaşanan çifte bir eşitsizliğe işaret etmekte ve kadınların siyasi süreçlerdeki görünürlüğünün sınırlı kalması riskini taşımaktadır.

Bu tablo, aynı zamanda iktidar ve muhalefet partilerinin meclisteki rollerini nasıl kullandıklarını da açıkça ortaya koymaktadır. Meclis çoğunluğuna sahip olan CHP'nin, gündemin yönetilmesi ve raporların savunulması aşamalarında (Rapor Üzerine Söz Alma ve Başkan Konuşması kategorilerinde) daha fazla söz alması beklenen bir durumdur.

Buna karşılık, muhalefet partilerinin denetim rolü Soru kategorisinde belirginleşmektedir. AK Parti'nin (100 konuşma) ve müttefikleri BBP'nin (7 konuşma), CHP'ye (50 konuşma) kıyasla

bu kategoride iki kattan daha fazla söz alması, muhalefetin yönetimi sorgulama ve hesap sorma işlevini ağırlıklı olarak bu araç üzerinden yürüttüğünü göstermektedir. CHP'nin soru kategorisinde konuşmalarının bulunmasının nedeni diğer gruplar tarafından sunulan önergelere Genel Kurul sırasında verilen yanıtların da bu kategoriye alınmasıdır.

Konuşma içeriği	AK Parti	BBP	CHP	MHP	Bağımsız/ Diğer	
Eleştiri	252	6	167	17	-	442
Takdir	28	2	102	-	2	134
Soru	10	-	-	-	-	10
Öneri	6	2	-	-	-	8
	296	10	269	17	2	594

Konuşmaların içerik analizi, İBB Meclisindeki tartışmaların genel atmosferinin oldukça rekabetçi ve eleştirel bir tonda geçtiğini ortaya koymaktadır. Kategorize edilen konuşmaların ezici bir çoğunluğunu Eleştiri (442 konuşma) içerikli olanlar oluşturmaktadır. Buna karşılık, Takdir (134 konuşma) içeren konuşmaların sayısı çok daha sınırlıdır. Bu durum, meclis kürsüsünün birincil olarak siyasi rekabet ve denetim platformu olarak kullanıldığını göstermektedir.

Tablo, iktidar ve muhalefet partilerinin rollerini net bir şekilde yansıtmaktadır. Meclis çoğunluğunu elinde bulunduran CHP grubu, 102 konuşma ile Takdir kategorisinin ana kaynağıdır. Bu, iktidar grubunun kendi yönetiminin icraatlarını ve politikalarını olumlama eğilimini göstermektedir. Buna karşılık, ana muhalefet grubu olan AK Parti, 252 konuşma ile Eleştiri kategorisine liderlik etmektedir. AK Parti üyelerinin eleştiri konuşmalarının, takdir konuşmalarına oranı (yaklaşık 9'a 1) muhalefetteki konumlarını ne denli keskin bir şekilde kullandıklarını göstermektedir.

Önerge ve Ek Teklif gibi gündemi değiştirmeye yönelik araçların ise oldukça az kullanıldığı görülmektedir. Bu veriler, mecliste yerleşmiş klasik bir parlamenter işleyişin olduğunu, çoğunluk grubunun gündemi yönettiğini, muhalefetin ise denetim ve sorgulama mekanizmalarına odaklandığını teyit etmektedir.

Bu metodolojiye göre, Soru kategorisindeki konuşma sayısının (10) ve Öneri sayısının (8) oldukça düşük olması dikkat çekicidir. Bu durum, mecliste bu işlevlerin yerine getirilmediği anlamına gelmemektedir. Aksine, belirttiğiniz gibi, verilen soru önergelerinin büyük bir çoğunluğunun içeriği ve amacı itibarıyla eleştiri odaklı olduğu tespit edildiğinden, bu konuşmalar Eleştiri kategorisine dahil edilmiştir. Soru kategorisi, yalnızca salt bilgi alma amaçlı, eleştirel bir ton barındırmayan konuşmaları içermektedir.

Sonuç olarak bu tablo, İBB Meclisinin, yapıcı öneriler veya nötr sorulardan ziyade, siyasi pozisyonların altını çizildiği, iktidarın icraatlarını savunduğu ve muhalefetin bu icraatları yoğun bir şekilde eleştirdiği bir siyasi mücadele alanı olduğunu teyit etmektedir.

Konuşma Kategorileri

Kategori	AK Parti	BBP	CHP	MHP	Bağımsız/Diğer Kurumlar
Açılış Konuşması	1	-	22	1	-
Aile/Çocuklar	7	2	17	1	-
Altyapı	15	-	10	2	3
Anma - Kutlama ve Tebrik	33	10	81	18	-
Belediye Hizmetlerine Yapılan Zamlar	27	-	25	1	-
Belediyelere Yönelik Soruşturmalar	16	2	44	1	-
Bütçe	51	2	54	6	4
Çevre	30	-	24	2	-
Doğal Afet	32	3	31	1	1
Eğitim	1	-	1	-	-
Ekonomi	1	1	12	-	-
Engelliler	2	-	3	-	-
Gençler	11	1	12	2	-
Hukuk	29	2	35	-	-
İhale	21	4	16	-	-
İmar	45	-	53	2	-
İsimlendirme	12	-	12	-	-
İştirak Şirketler	4	-	3	-	-
Kadınlar	18	3	35	5	1
Kanal İstanbul	1	-	1	-	-
Katliam	9	2	16	2	-
Kayyum Atamaları	23	3	64	4	-
Kaza ve İhmal	6	-	10	-	-
Kentsel Dönüşüm	46	2	43	1	-
Kültür	24	-	23	2	-
LGBTI+	7	-	6	-	-
Meclis Siyaseti	115	12	216	8	1
Meslek Gruplarının Sorunları	-	1	1	-	-
Mülteciler	5	1	6	-	-
Nepotizm	3	1	8	2	-
Öğrenciler	9	-	12	2	-
Personel	5	-	3	-	-
Protokol	1	-	1	-	-

Sağlık	6	-	6	-	-
Satış	38	-	31	-	-
Sokak Hayvanları	10	3	7	1	-
Sosyal Destek	25	3	38	1	-
Spor	7	-	11	1	-
STK	6	-	7	-	-
Şehir Mirası	4	-	5	-	-
Tahsis	11	-	9	-	-
Tahsis İptali	8	-	6	-	-
Teknoloji	3	-	-	-	-
Toplumsal Olaylar	1	-	2	-	-
Turizm	3	1	4	2	-
Ulaşım	76	15	77	5	3
Uluslararası Ağlar	-	-	2	-	-

İBB Meclisinde sarf edilen her söz, partilerin siyasi sermayelerini hangi alanlara yatırdığını gösteren birer veridir. Toplam 1265 konuşmanın konulara göre dağılımı, bize meclisin "söylem bütçesini" sunmaktadır: Meclisin zamanı, enerjisi ve dikkati hangi konulara ne oranda harcanmaktadır? Bu nicel analiz, partilerin sadece ne söylediğini değil, aynı zamanda neyi ne kadar önemseydiğini ve siyasi mücadeleyi hangi alanlarda yoğunlaştırdığını matematiksel bir netlikle ortaya koymaktadır.

Tablodaki en çarpıcı bulgu, "Meclis Siyaseti" kategorisinin, 352 konuşma ile toplam konuşmaların %27,8'ini oluşturarak gündemin merkezine yerleşmesidir. Bu oran, meclisteki zamanın dörtte birinden fazlasının, doğrudan hizmet veya proje tartışmalarına değil, bizzat siyasetin kendisine, usul tartışmalarına, polemiklere ve partilerin birbirini hedef alan hamlelerine ayrıldığını kanıtlamaktadır. Bu durum, İBB Meclisinin, hizmet üretme misyonu kadar, siyasi bir güç ve meşruiyet mücadelesi platformu olarak da işlev gördüğünün en net göstergesidir. CHP'nin bu alanda lider olması (216 konuşma), iktidar partisi olarak hem oturumları yönetme hem de muhalefetin hamlelerine karşılık verme pozisyonundan kaynaklanırken; muhalefetin

bu alandaki yoğunluğu (toplam 135 konuşma), iktidarı usul ve siyasi söylemler üzerinden yıpratma stratejisini ne denli önemseydiğini göstermektedir.

Belediyeciliğin sacayakları olan Ulaşım (%13,9), Bütçe (%9,3) ve İmar (%7,9) konuları, toplamda meclis gündeminin %31,1'ini oluşturarak en önemli sektörel tartışma alanları olarak öne çıkmaktadır.

- Ulaşım, en çok konuşulan hizmet alanı olarak, İstanbul'un en kronik sorunu olmaya devam ettiğini teyit etmektedir. Muhalefet bloğunun bu konuda iktidar partisinden daha fazla söz alması (91'e karşı 77), bu alanın muhalefet için en verimli eleştiri ve siyasi saldırı cephesi olarak görüldüğünü kanıtlar niteliktedir.
- Bütçe ve İmar konularındaki konuşma sayılarının iktidar ve muhalefet arasında neredeyse eşit olması, bu alanların sıfır toplamı bir güç oyununa sahne olduğunu, her iki tarafın da en küçük bir avantajı dahi rakibine bırakmak istemediği, en sert müzakerelerin geçtiği konular olduğunu göstermektedir.

Partilerin tematik tercihleri, kurmaya çalıştıkları siyasi anlatıları da gözler önüne sermektedir.

- **CHP'nin Sosyal ve Demokratik Anlatısı:** CHP, "Kayyum Atamaları" (%7,4) ve "Belediyelere Yönelik Soruşturmalar" (%5,0) gibi konulara toplamda %12'nin üzerinde bir pay ayırması raporun başında bahsedilen operasyonların sonucudur. Bu operasyonların bir diğer etkisi ise yapılan konuşmalarda en çok bahsedilen iki ilçenin Esenyurt ve Beşiktaş olmasıdır. Raporun kapsadığı süreçte yalnızca bu iki belediyeye karşı operasyon düzenlenmişti. "Sosyal Destek" (%5,3), "Kadınlar" (%4,9) gibi başlıklardaki liderliği, sosyal belediyecilik anlatısını güçlendirme stratejisinin bir parçasıdır.
- **AK Parti'nin Denetim ve Proje Odaklı Anlatısı:** Muhalefet ise mali denetim ve proje yetersizliği üzerine bir anlatı kurmaktadır. İBB yönetiminin mali işlemleriyle ilgili olan "Satış" (%5,5) ve "İhale" gibi konuları gündemde tutarak şeffaflık ve kaynak kullanımı üzerinden eleştiriler yöneltmektedir. Aynı zamanda, İstanbul için hayati önem taşıyan "Kentsel Dönüşüm" konusunu (%7,3) sahiplenerek, mevcut yönetimin bu alanda yetersiz kaldığı mesajını vermektedir.

Bu yoğun siyasi gündemin bir de madalyonun öbür yüzü vardır: Göz ardı edilen veya çok az konuşulan konular. Eğitim (%0,16), Teknoloji (%0,24), Engelliler (%0,40) ve Sağlık (%0,95) gibi temel yaşam kalitesini doğrudan etkileyen konuların toplam konuşmalar içindeki payının %1'in dahi altında kalması son derece düşündürücüdür. Bu durum, meclis gündeminin, büyük siyasi ve kentsel rant savaşlarının gölgesinde,

bazı temel ve evrensel hizmet alanlarını ihmal etme riski taşıdığını göstermektedir.

İBB Meclisindeki konuşmaların tematik ve nicel analizi, İstanbul'un yönetiminin her santimetrekaresinin nasıl siyasallaştığını ortaya koymaktadır. Meclis, bir yandan kentin devasa sorunlarına teknik çözümler aranan bir uzmanlar platformu iken, diğer yandan ulusal siyasetin en sert yankılarının duyulduğu bir mücadele alanıdır. Konuşma verileri, partilerin stratejik zekalarını, siyasi önceliklerini ve topluma sundukları kimlikleri net bir şekilde deşifre etmektedir.

İstanbul Karar Verileri

İBB Meclisinde 31 Mart 2024 seçimlerinden itibaren 1930 karar görüşülmüştür. Bu kararların komisyonda değişikliği uğrayıp uğramadığı, oylama sonucu, kategorisi, hangi ilçe hakkında olduğu ve hangi komisyondan geldiğine dair veriler bu bölümde ele alınacaktır.

Komisyon Değişiklikleri

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisinde bir kararın nihai oylamaya sunulmadan önce geçtiği en önemli aşama, ihtisas komisyonlarıdır. Belediye başkanlığına bağlı müdürlükler veya ilçe belediyelerinden gelen teklifler, öncelikle ilgili komisyonda detaylı şekilde incelenir. Bu incelemenin ardından komisyon, teklifi "aynen kabul", "tadilen (değiştirerek) kabul", "iade" (ilgili birime geri gönderme) veya "ret" şeklinde bir raporla Meclis Genel Kuruluna sunar.

Genel Kurulda oylanan şey teklifin kendisinden çok, komisyonun raporudur. Yani bir teklif için komisyonda "ret" yönünde rapor hazırlanır ve Genel Kurul bu raporu kabul ederse, teklif reddedilmiş olur. Nadiren de olsa, bir

teklif komisyon sürecini atlayarak doğrudan Genel Kurula "teklif karar" olarak sunulabilir.

Aşağıdaki tablo, komisyonların bu "filtreleme" ve "şekillendirme" gücünü rakamlarla ortaya koymaktadır.

Komisyon Kararının Niteliği

İade Edilen Teklifler	242
Tadilen (Değiştirilerek) Kabul Edilen Teklifler	111
Reddedilen Teklifler	27
Genel Kurulda Değişikliğe Uğrayan Teklifler	27
Meri Plan Şartlarının Korunması (İmar)	21
Teklif Karar (Doğrudan Genel Kurula Gelen)	8

Bu veriler, İBB ihtisas komisyonlarının, karar alma sürecinde sadece bir ara durak değil, aksine tekliflerin kaderini belirleyen en kritik mekanizma olduğunu göstermektedir. Bunu belirtirken komisyon üyelerinin de Meclis üyelerinden oluştuğunu atlamamak gerekmektedir.

Tablodaki en dikkat çekici bulgu, 242 kararla "iade" seçeneğinin en sık kullanılan yöntem olmasıdır. Bu durum, komisyonlara gelen tekliflerin önemli bir bölümünün eksik, hatalı veya yeniden çalışılması gereken nitelikte olduğunu ortaya koymaktadır. Komisyonlar, bu teklifleri doğrudan reddetmek veya değiştirmek yerine, ilgili müdürlüğe veya ilçe belediyesine geri göndererek düzeltilmesini istemektedir. Bu, komisyonların, Genel Kurulun önüne niteliksiz veya sorunlu dosyaların gelmesini engelleyen güçlü bir "kalite kontrol" ve "filtreleme" işlevi gördüğünü kanıtlamaktadır.

İkinci en yaygın sonuç ise III kararlar "tadilen kabul" olmasıdır. Bu da komisyonların pasif bir onay makamı olmadığını, aksine teklifleri aktif olarak değiştiren, üzerinde müzakere

yürüten ve son halini veren bir "atölye" işlevi gördüğünü göstermektedir. "iade" edilen ve "tadilen" kabul edilen toplam 353 teklif, komisyonlara gelen dosyaların önemli bir kısmının orijinal haliyle değil, komisyonların müdahalesi sonucunda şekillenerek Genel Kurula ulaştığını kanıtlar niteliktedir.

Komisyonların bir teklifi doğrudan "reddetmesi" (27 karar), en keskin güç kullanımıdır ve görece az sayıda kararda bu yola başvurulmuştur. "genel kurulda değişiklik" yapılması da benzer şekilde 27 kararda görülmüştür; bu durum, bazen komisyondaki uzlaşımın yeterli olmadığını ve nihai pazarlığın veya değişikliğin Genel Kurul dinamikleri içinde yapıldığını göstermektedir. Son olarak, "teklif karar" sayısının sadece 8 olması, komisyon sürecini atlayarak doğrudan meclise teklif sunma yönteminin ne kadar istisnai olduğunu ve sistemin merkezinde komisyonların yer aldığını teyit etmektedir.

Oylama Sonucu

Oylama Sonucu	Karar Sayısı	Toplam Kararlar İçindeki Oranı (%)
Oy Birliği	1628	%84,35
Oy Çokluğu	302	%15,65
	1930	%100

İncelenen dönemde İBB Meclisinden geçen toplam 1930 kararın 1628'i, yani %84,35'i, "oy birliği" ile kabul edilmiştir. Geriye kalan 302 karar (%15,65) ise "oy çokluğu" ile alınmıştır. İlk bakışta bu yüksek oy birliği oranı, meclisteki siyasi partiler arasında güçlü bir uzlaşma kültürünün olduğuna işaret ediyor gibi görünmektedir. Ancak bu durum, rapor önceki bölümlerinde analiz edilen

ve oldukça rekabetçi ve eleştirel bir tona sahip olan meclis konuşmalarıyla bir çelişki yaratmaktadır.

Bu görünen çelişkinin temel nedeni, meclis gündemine gelen kararların niteliğinde yatmaktadır. Mecliste oylanmış dosyaların önemli bir bölümü, partiler arası siyasi bir tartışma yaratmayan; rutin idari işlemler, teknik düzenlemeler, vatandaşların bireysel imar talepleri veya yasal zorunluluklar gibi konulardan oluşmaktadır. Bu tür dosyalarda, siyasi grupların ortak bir kararda buluşması olağan bir durumdur. Dolayısıyla, %84'lük oy birliği oranı, meclisin temel idari işlevlerini yerine getirirken siyasi bir kutuplaşma yaşamadığını göstermektedir.

Karar Kategorisi	Oy Birliği Sayısı	Oy Çokluğu Sayısı	Oy Çokluğu Oranı (%)	
Aile/Çocuklar	2	-	%0	2
Alım	2	-	%0	2
Altyapı	13	1	%7,1	14
Bütçe	147	24	%14	171
Çevre	11	11	%50	22
Denetim	2	1	%33,3	3
Dış İlişkiler	2	-	%0	2
Din	-	2	%100	2
Doğal Afet	20	-	%0	20
Eğitim	1	-	%0	1
Engelliler	2	-	%0	2
Faaliyet Raporu	-	3	%100	3
Gençler	-	1	%100	1
Görevlendirme	2	-	%0	2
Havacılık	-	1	%100	1
Hizmet Alımı	4	-	%0	4
Hukuk	110	14	%11,3	124
İdari	8	10	%55,6	18
İhale	4	7	%63,6	11
İmar	948	137	%12,6	1085
İsmlendirme	85	5	%5,6	90
İştirakler	7	17	%70,8	24

Meclis kararlarının oylama sonuçları, partilerin siyasi pozisyonlarının somutlaştığı ve fikir ayrılıklarının netleştiği son noktadır. Bu veriler, meclisteki sert tartışmaların ve eleştirel konuşmaların hangi konularda "ret" veya "kabul" oyuna dönüştüğünü göstererek, siyasi çatışmanın merkez üssünü tespit etmemizi sağlar. Analiz, meclisin hangi konularda bir idari mekanizma gibi uzlaşısıyla çalıştığını, hangi konularda ise bir siyasi mücadele arenasına dönüştüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo, siyasi çatışmanın ezici bir çoğunlukla belediyenin mali kaynakları, iştirakleri ve mülkleri üzerinde yoğunlaştığını kanıtlamaktadır.

- **İştirakler (Belediye Şirketleri):** Bu kategorideki kararların %70,8'i oy çokluğu ile alınmıştır. Bu oran, belediye

şirketlerinin yönetimi, sermaye yapıları ve faaliyetlerinin meclisteki en temel anlaşmazlık konusu olduğunu gösterir.

- **Tarife/Zam, İhale, Satış ve Tahsis Kararları:** Hizmetlere yapılacak zamlar (%57,9 oy çokluğu), ihaleler (%63,6), mülk satışları (%29,4) ve tahsisler (%26,5) gibi konuların tamamı, yüksek oranda oy çokluğu ile karara bağlanmaktadır. Bu durum, muhalefetin, iktidar grubunun belediye kaynaklarını kullanma ve dağıtma biçimini sıkı bir denetime tabi tuttuğunu ve bu işlemlere sıklıkla şerh koyduğunu doğrulamaktadır.

İmar kategorisi, toplam 1085 kararla meclis gündeminin en yoğun ve en çok karar üretilen alanıdır. Bu kategorinin dikkat çekici bir özelliği, hem en fazla "Oy Birliği" sağlanan (948 karar) hem de en fazla "Oy Çokluğu" ile ayrışma yaşanan (137 karar) alan olmasıdır. Bu ikili yapı,

Kadınlar	5	-	%0	5
Kentsel Dönüşüm	10	-	%0	10
Kültür	7	-	%0	7
Kültürel Miras	1	-	%0	1
Öğrenciler	-	1	%100	1
Personel	47	5	%9,6	52
Protokol	54	4	%6,9	58
Sağlık	3	1	%25	4
Satış	101	42	%29,4	143
Sokak Hayvanları	2	-	%0	2
Sosyal Destek	16	1	%5,8	17
Spor	12	1	%7,7	13
Tahsis	72	26	%26,5	98
Tahsis İptali	6	10	%62,5	16
Tarım	5	-	%0	5
Tarife/Zam	8	11	%57,9	19
Teknoloji	5	1	%16,7	6
Turizm	2	-	%0	2
UA Mutabakat	7	1	%12,5	8
Ulaşım	122	10	%7,6	132
Uluslararası Ağlar	3	1	%25	4
Üye Seçimi	1	-	%0	1
Vergi	1	-	%0	1

imar konusunun iki farklı niteliğe sahip olduğunu düşündürmektedir. Bir yanda, partiler arasında siyasi bir tartışmaya neden olmayan ve geniş bir mutabakatla geçen çok sayıda dosya bulunmaktadır. Diğer yanda ise, üzerinde 137 kez ayrışma yaşanan dosyaların varlığı, imar konusunun aynı zamanda meclisteki en önemli siyasi mücadele alanlarından biri olduğunu teyit etmektedir. Siyasi çatışma, tüm imar dosyalarına yayılmak yerine, belirli ve kritik öneme sahip olduğu anlaşılan bu kararlar üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Siyasi çatışmanın aksine, meclisin geniş bir uzlaşma sergilediği alanlar da mevcuttur. Doğal Afet ve Kentsel Dönüşüm gibi konulardaki kararların tamamının oy birliği ile geçmesi, bu alanlarda siyaset üstü bir ortak aklın oluştuğunu göstermektedir. Benzer şekilde, Sosyal Destek,

Spor, Kültür, Kadınlar, Engelliler gibi sosyal içerikli konularda oy birliği oranının çok yüksek olması, partilerin bu tür hizmetleri kamuoyu nezdinde desteklemenin siyaseten doğru bir hamle olduğu konusunda birleştiğini göstermektedir.

Bu tablo, İBB Meclisindeki siyasi mücadelenin soyut ve genel bir düzeyde kalmadığını; aksine, son derece somut ve maddi konular etrafında şekillendiğini kanıtlamaktadır. Mücadele, büyük ölçüde "İstanbul'un kaynaklarını kim, nasıl yönetecek?" sorusu etrafında dönmektedir. Belediyenin şirketleri, mülkleri, ihaleleri ve gelirleri en sert siyasi çatışmaların yaşandığı alanlar iken; sosyal politikalar ve teknik rutinler bir uzlaşma zemini oluşturmaktadır. Bu harita, İstanbul siyasetinin özünü, kentin devasa ekonomik ve fiziki varlıkları üzerindeki kontrol mücadelesi olduğunu bir kez daha teyit etmektedir.

Komisyonlara Göre Karar Sayıları	
AB ve Dış İlişkiler Komisyonu	30
Akıllı Kent Ve Bilgi Teknolojileri Komisyonu	17
Altyapı, Mesken ve Emlak Komisyonu	261
Çevre, Yenilenebilir Enerji Ve İklim Değişikliği Komisyonu	78
Deprem ve Doğal Afet Komisyonu	24
Eğitim Komisyonu	36
Engelsiz Hayat Komisyonu	17
Gençlik ve Spor Komisyonu	31
Göç, Göçmen Ve Mülteciler Komisyonu	7
Halkla İlişkiler Komisyonu	33
Harita Komisyonu	112
Hukuk Komisyonu	538
İmar ve Bayındırlık Komisyonu	1082
İştirakler Ve Bağlı Kuruluşlar Komisyonu	30
Kadın Aile ve Çocuk Komisyonu	16
Kent Ekonomisi, Meslek Odaları ve Sendikalar Komisyonu	9
Kentsel Yenileme Komisyonu	48
Kültür ve Sanat Komisyonu	96
Plan ve Bütçe Komisyonu	209
Sağlık ve Salgın Hastalıklar Komisyonu	30
Sosyal Hizmetler, Bağımlılıkla Mücadele ve Rehabilitasyon Komisyonu	24
Tarım, Orman, Hayvancılık ve Su Ürünleri Komisyonu	35
Tarife Komisyonu	31
Temel Haklar Komisyonu	50
Turizm Komisyonu	13
Ulaşım ve Trafik Komisyonu	180

Komisyonların karar üretim yoğunluğu, İBB Meclisinin gündeminin ve önceliklerinin hangi alanlarda kümelendiğini net bir şekilde göstermektedir. Bu dağılım, meclisin hem fiziki hem de idari yapısının bel kemiğini oluşturan belirli komisyonların ezici ağırlığını ortaya koymaktadır.

Meclisin faaliyetlerinin merkezi, ezici bir üstünlükle İmar ve Bayındırlık Komisyonudur. 1082 kararla listenin başında yer alan bu komisyon, tek başına, kendisinden sonra gelen en yoğun dört komisyonun (Hukuk, Altyapı, Plan ve Bütçe, Ulaşım) toplamından daha fazla sayıda karara imza atmıştır. Bu durum, İstanbul'un yönetim gündeminin, diğer tüm konulardan daha fazla, arazi kullanımını, yapılaşma, planlama ve mülkiyet meseleleri etrafında şekillendiğinin en somut kanıtıdır. İstanbul'un en temel dinamiği ve en büyük rant potansiyeli taşıyan alanı olan imar, meclisin de en çok mesai harcadığı alandır.

İmar Komisyonunun ardından, belediye yönetiminin temel direklerini oluşturan komisyonlar gelmektedir. Hukuk komisyonunun 538 kararla ikinci sırada yer alması, alınan hemen hemen her kararın hukuki bir denetimden ve onay sürecinden geçtiğini göstermektedir. Hukuk Komisyonu, meclisin adeta "sağlama" mekanizması olarak çalışmaktadır. Onu takip eden Altyapı, Mesken ve Emlak (261), Plan ve Bütçe (209) ve Ulaşım ve Trafik (180) Komisyonları, kentin fiziki altyapısı, mali kaynakları ve dolaşım sistemleri gibi en temel ve en yüksek bütçeli alanların ne kadar yoğun bir gündeme sahip olduğunu teyit etmektedir. Bu ilk beş komisyon, meclisin toplam yükünün büyük bir bölümünü sırtlamaktadır.

Bu beş ana komisyonun ardından gelen komisyonların karar sayıları belirgin bir şekilde düşmektedir. Harita (112), Kültür ve Sanat (96) ve Çevre (78) gibi komisyonlar, önemli ve aktif olmakla birlikte, meclisin ana gündem maddelerini oluşturan komisyonlara göre daha ikincil bir rolde kalmaktadır. Kadın Aile ve Çocuk (16), Engelsiz Hayat (17), Göç, Göçmen ve Mülteciler (7) gibi daha çok sosyal ve spesifik alanlara odaklanan komisyonların karar sayılarının düşük olması ise,

bu alanlardaki çalışmaların bağlayıcı meclis kararlarından ziyade, politika geliştirme, farkındalık yaratma veya tavsiye niteliğindeki faaliyetler üzerinden yürüdüğünü düşündürmektedir.

Genel Sonuç olarak, komisyonların iş yükü dağılımı, İBB'nin önceliklerinin net bir fotoğrafını çekmektedir. İstan-

bul Büyükşehir Belediyesi, her şeyden önce kentin fiziki yapısını, altyapısını ve mülkiyet ilişkilerini yöneten bir kurumdur. Meclisin enerjisinin büyük bir kısmı bu alanlara odaklanırken, sosyal ve kültürel konular bu devasa yapının içinde önemli ancak daha az yoğunluklu bir yer tutmaktadır.

Meclis Kararlarının İlçelere Göre Dağılımı

İlçe	Şişli	33	
Fatih	230	Beşiktaş	32
Tuzla	87	Ümraniye	32
Pendik	86	Sultanbeyli	30
Eyüpsultan	83	Ataşehir	29
Üsküdar	67	Zeytinburnu	28
Kağıthane	66	Beyoğlu	27
Maltepe	64	Başakşehir	25
Beylikdüzü	56	Silivri	25
Çekmeköy	49	Esenyurt	24
Sancaktepe	48	Bayrampaşa	23
Sarıyer	48	Gaziosmanpaşa	22
Çatalca	46	Bahçelievler	21
Kartal	45	Bakırköy	20
Küçükçekmece	45	Sultangazi	20
Kadıköy	42	Avcılar	15
Bağcılar	40	Beykoz	15
Şile	40	Esenler	15
Büyükçekmece	39	Adalar	14
Arnavutköy	35	Güngören	10

Meclis kararlarının ilçelere göre dağılımı, İBB'nin gündeminin coğrafi olarak son derece odaklı olduğunu ve belirli ilçelerin diğerlerine kıyasla çok daha fazla meclis mesaisi gerektirdiğini ortaya koymaktadır.

Listenin en başında, ezici bir farkla Fatih ilçesi (230 karar) yer almaktadır. Fatih'i konu alan karar sayısı, kendisinden

sonra gelen Tuzla'nın neredeyse üç katıdır. Bu durumun temel nedeni, Fatih'in Tarihi Yarımada'yı barındırması, sayısız tescilli tarihi esere, sit alanına ve özel koruma bölgelerine sahip olmasıdır. İlçenin bu benzersiz tarihi ve hukuki statüsü, diğer tüm ilçelerden çok daha fazla sayıda spesifik imar, planlama ve restorasyon kararının doğrudan Büyükşehir Meclisi tarafından alınmasını zorunlu

kılmaktadır. Bu veriler, Fatih'in yalnızca tarihi ve kültürel bir merkez değil, aynı zamanda İstanbul'un en yoğun ve karmaşık idari ve yasal süreçlerine sahip ilçesi olduğunu kanıtlamaktadır.

Listenin üst sıralarındaki diğer ilçeler ise genellikle iki ana özellikten birini veya her ikisini taşımaktadır: yoğun kentsel dönüşüm ve yeni gelişim alanları veya zengin tarihi doku.

- Tuzla (87) ve Pendik (86) gibi ilçeler, İstanbul'un sanayi ve konut gelişiminin en hızlı olduğu bölgelerdir. Yeni metro hatları, büyük konut projeleri, sanayi tesisleri ve lojistik merkezleri, bu ilçeleri sürekli olarak İBB'nin imar ve altyapı gündemine taşımaktadır.
- Eyüpsultan (83) ve Üsküdar (67) gibi ilçeler ise, Fatih'e benzer şekilde, önemli tarihi ve dini merkezler olmalarının yanı sıra, Boğaz hattı gibi hassas bölgelerde yürütülen kentsel dönüşüm projeleri nedeniyle meclis gündeminde sıkça yer almaktadır.

Listenin orta ve alt sıralarında yer alan ilçeler genellikle yapılaşmasını büyük ölçüde tamamlamış, daha stabil bir dokuya sahip veya sorunları daha çok ilçe belediyesi ölçeğinde çözülen yerlerdir. Güngören (10) ve Adalar (14) gibi ilçelerin listenin sonunda yer alması bu durumu örneklemektedir. Güngören yoğun ve yerleşik bir dokuya sahipken, Adalar ise sit alanı olması nedeniyle yeni imar kararlarının çok sınırlı olduğu bir bölgedir.

Sonuç olarak, İBB Meclisinin coğrafi gündemini, şehrin tarihi kalbi (Fatih) ile büyüme ve dönüşümün en yoğun yaşandığı çeperler (Tuzla, Pendik vb.) belirlemektedir. Meclisin gücü ve dikkati, en çok, İstanbul'un geçmişinin korun-

ması ve geleceğinin inşa edilmesi süreçlerinin kesiştiği bu kritik bölgelerde yoğunlaşmaktadır.

Kategori

Oylama sonucu bölümünde kategori sayıları da verildiğinden bu kısımda tablo kullanılmamıştır. Kararlara birden fazla kategori atanabilmektedir bu sebeple bahse konu tablodaki sayılar, 1930 olan toplam karar sayısını geçmektedir.

Meclis konuşmaları bize siyasi tartışmaların hararetini ve partilerin söylemlerini gösterirken, alınan kararların sayısı ise meclisin "gerçek" ve somut iş yükünün nerede toplandığını ortaya koyar. Bu veriler, hangi konuların sadece birer tartışma başlığı olduğunu, hangilerinin ise bağlayıcı ve idari sonuçlar doğuran faaliyetlere dönüştüğünü anlamamızı sağlar. İBB Meclisinin karar dökümü, kentin yönetsel DNA'sını ve öncelik sıralamasını net bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Analizdeki en net bulgu, İmar kategorisinin tek başına meclis gündemini domine etmesidir. Alınan toplam 1930 kararın 1085'i, yani %56,22'si, doğrudan imar ile ilgilidir. Bu oran, İBB Meclisinin, diğer tüm kimliklerinin ötesinde, devasa bir "İmar ve Planlama Kurulu" olarak işlev gördüğünü kanıtlamaktadır. İstanbul'un toprak ve mülkiyet rejiminin ne denli dinamik, karmaşık ve sürekli müdahale gerektiren bir yapıda olduğu bu rakamlarla teyit edilmektedir. Şehrin nüfusu, yapı stoku ve geleceği üzerindeki en kritik ve en kalıcı kararlar bu alanda alındığı için, meclis enerjisinin yarısından fazlasının bu konuya ayrılması, İstanbul'un yönetim gerçekliğinin temel bir yansımasıdır.

İmar'ın ezici hakimiyetinin ardından, meclisin en çok karar ürettiği alanlar, belediyenin mali ve fiziki varlıklarının

yönetimine odaklanmaktadır. Bütçe (%8,86), Satış (%7,41), Ulaşım (%6,84), Hukuk (%6,42) ve Tahsis (%5,08) kategorileri, İmar'dan sonra en yoğun gündemi oluşturmaktadır. Bu beş kategori, toplam kararların yaklaşık %35'ini temsil etmektedir. Bu durum, meclisin ikinci ana fonksiyonunun, şehrin devasa bütçesini yönetmek, mülklerini (satış ve tahsis yoluyla) değerlendirmek ve ulaşım ağını düzenlemek olduğunu göstermektedir. Önceki analizlerde en sert siyasi çatışmaların yaşandığı alanlar olarak tespit edilen "Satış", "Tahsis" ve "İştirakler" gibi konuların, karar sayılarında da üst sıralarda yer alması, bu konuların hem siyasi hem de idari olarak ne kadar yoğun bir gündem oluşturduğunu kanıtlar niteliktedir.

Listenin orta sıralarında, meclisin daha rutin ancak sürekli devam eden idari işlevlerini yansıtan kategoriler yer almaktadır. İsimlendirme (90 karar) ve Protokol (58 karar) gibi konular, çok sayıda karar üretse de genellikle siyasi tartışmaların odağında yer almazlar. Bu tür kararlar, meclisin idari çarklarının sürekli döndüğünü gösteren önemli bir işarettir.

Sonuç olarak Meclis, her şeyden önce İstanbul'un arazisini, imarını ve mülkiyet yapısını yöneten bir organdır. İkinci olarak, şehrin bütçesini, varlıklarını ve ulaşım gibi devasa altyapı sistemlerini idare eder. Sosyal, kültürel ve diğer tüm konular, bu iki ana eksenin ardından gelen, daha az sayıda bağlayıcı karar gerektiren faaliyet alanları olarak şekillenmektedir. Bu veriler, İstanbul'u yönetmenin, en temelinde, kentin fiziki ve ekonomik varlıklarını yönetmek anlamına geldiğini bir kez daha kanıtlamaktadır.

Konuşma ve Karar İstatistikleri

Ankara Konuşma Verileri

En Çok Konuşma Yapan Üyeler ve Konuşma Yapan Üyelerin Cinsiyet Dağılımı

AK Parti	Nihat Yalçın	93
CHP	Ertan Işık	77
CHP	Yaşar Neslihanoglu	52
AK Parti	Fatih Ünal	25
AK Parti	Mehmet Emin Ayaz	23
CHP	Emre Doğan	23
MHP	Yunus Emre Yıldırım	20
MHP	Oğuz Kaan Tanrıverdi	17
CHP	Burak Koç	14
Yeniden Refah	Şirin Doğan	13

En çok söz alan üyeler listesi, ABB Meclisindeki siyasi rekabetin ve katılımın yapısı hakkında önemli bilgiler sunmaktadır.

- **Aktif ve Lider Muhalefet:** Listenin ilk sırasında bir AK Parti üyesinin (Nihat Yalçın) yer alması, ana muhalefetin meclis gündemini belirlemede ve tartışmaları yönlendirmede son derece aktif bir rol oynadığını göstermektedir. İlk 10'da AK Parti ve MHP'den toplam altı üyenin bulunması, muhalefetin meclis kürsüsünü etkin bir şekilde kullandığını teyit etmektedir.
- **Cinsiyet Uçurumu:** Bu tablodaki en çarpıcı bulgu, en çok söz alan 10 üyeden sadece birinin kadın (Şirin Doğan) olmasıdır. Bu durum, bir önceki tablodaki verileri somutlaştırmakta ve meclisteki en görünür, en aktif ve en etkili seslerin neredeyse tamamen erkekler için olduğunu göstermektedir.

Cinsiyet	Konuşma Sayısı	Meclis Üye Sayısı	Konuşmaların Oranı (%)
Erkek	529	146	%92,16
Kadın	45	15	%7,84
	574	161	%100

Tablo, ABB Meclisi kürsüsünün neredeyse tamamen erkek üyeler tarafından kullanıldığını çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Yapılan konuşmaların %92,16'sı erkekler tarafından yapılırken, kadınların payı yalnızca %7,84'te kalmıştır.

Bu durum, raporun önceki bölümlerinde tespit edilen ve meclis üyelerinin yalnızca %9,32'sinin kadın olduğu gerçeğiyle birleştiğinde daha da anlamlı hale gelmektedir. Veriler, kadın üyelerin meclisteki sayısal oranlarından bile daha düşük bir oranda söz aldıklarını göstermektedir. Üye başına düşen konuşma sayıları incelendiğinde, erkek üyeler ortalama 3,62 kez söz alırken, kadın üyelerin 3 kez söz alması, bireysel katılım da bir dengesizlik olduğuna işaret etmektedir. Bu veriler, ABB Meclisinde kadınların hem temsil hem de katılım düzeyinde çifte bir dezavantajla karşı karşıya olduğunu kanıtlamaktadır.

Genel Sonuç olarak, Ankara Meclisindeki konuşma verileri, siyasi olarak rekabetçi ve muhalefetin sesinin güçlü çıktığı bir ortama işaret etmektedir. Ancak bu rekabetçi arena, kadınların neredeyse tamamen dışlandığı bir yapı sergilemektedir. Meclisteki en etkili aktörlerin neredeyse tamamının erkek olması, başkent'in yerel parlamentosundaki demokratik temsil ve katılım da ciddi bir cinsiyet eşitsizliği sorunu olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır.

Konuşma Türü/Bağlamı

Konuşma Türü/Bağlamı	AK Parti	BBP	CHP	MHP	YRP	Ortak	
Başkan Konuşması	-	-	98	-	-	-	98
Rapor Üzerine Söz Alma	79	4	51	27	2	-	163
Gündem Dışı	63	7	56	16	9	-	151
Soru	35	1	10	6	1	-	53
Önerge	2	-	23	6	-	6	37
Ek Teklif	2	-	1	-	-	-	3
	181	12	239	55	12	6	505

Tıpkı İBB'de olduğu gibi, ABB Meclisindeki tartışmaların da büyük çoğunluğu iki ana eksenle toplanmaktadır: Rapor Üzerine Söz Alma (163 konuşma) ve Gündem Dışı (151 konuşma). Bu iki kategori, toplam konuşmaların %62'sini oluşturarak, meclis gündeminin temelini komisyonlardan gelen raporların müzakeresi ve genel siyasi değerlendirmelerin oluşturduğunu teyit etmektedir. Ancak bu iki kategori arasındaki konuşmacı dağılımı, ABB Meclisine özgü önemli bir dinamiği ortaya koymaktadır.

Bu tablo, ABB'deki çoğunluk ve muhalefet gruplarının meclis kürsüsünü nasıl kullandığına dair net bir ayrımı gözler önüne sermektedir:

- **Çoğunluk Grubu (CHP):** CHP grubu, Başkan Konuşması (98) kategorisini tamamen domine ederek meclis oturumlarını yönetme rolünü üstlenmektedir. Ankara'ya özgü dikkat çekici bir bulgu ise, CHP'nin Önerge (23) kategorisinde de açık ara lider olmasıdır. Bu durum, çoğunluk grubunun, gündemi şekillendirmek ve kendi politikalarını resmi olarak meclise sunmak için önerileri aktif bir araç olarak kullandığını göstermektedir.

- **Muhalefet Grupları (AK Parti, MHP, BBP, YRP):** Muhalefetin denetim işlevi, Soru kategorisinde kendini göstermektedir. Toplam 53 sorunun 43'ü (%81) muhalefet partileri tarafından sorulmuştur. Ancak daha da önemlisi, muhalefet gruplarının Rapor Üzerine Söz Alma kategorisindeki ezici üstünlüğüdür. Muhalefet partileri bu kategoride toplam 112 kez söz alırken, çoğunluk grubu CHP yalnızca 51 kez söz almıştır. Bu, muhalefetin, komisyonlardan gelen her bir raporu son derece detaylı bir şekilde incelediğini, sorguladığını ve eleştirdiğini kanıtlamaktadır. Ayrıca, "Ortak" olarak verilen 6 önerenin varlığı, muhalefet partilerinin bazı konularda birlikte hareket ederek ortak bir tavır sergilediklerini ve aralarında bir koordinasyon olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Genel Sonuç olarak, ABB Meclisindeki konuşma türleri, siyasi rollerin keskin bir şekilde dağıldığı bir yapıya işaret etmektedir. Çoğunluk grubu olan CHP, meclisi yönetme ve önergelerle gündem belirleme gücünü kullanırken; AK Parti ve MHP'nin başını çektiği muhalefet bloğu ise, soru sorma, komisyon raporlarını titizlikle denetleme ve zaman zaman ortak önergelerle koordineli hareket etme yoluyla son derece aktif ve sorgulayıcı bir denetim rolü üstlenmektedir.

Konuşma Kategorileri

Kategori	AK Parti	BBP	CHP	MHP	YRP	Ortak
Açılış Konuşması	1	-	72	1	-	-
Aile/Çocuklar	2	-	3	-	-	-
Altyapı	16	-	12	6	-	-
Anma - Kutlama ve Tebrik	38	7	50	20	5	-
Belediye Hizmetlerine Yapılan Zamlar	14	-	16	2	-	-
Bütçe	42	1	55	3	2	-
Çevre	8	-	13	5	1	-
Doğal Afet	3	1	1	1	2	-
Ekonomi	5	-	10	1	1	-
Engelliler	-	-	2	-	-	-
Gençler	3	1	8	1	1	-
Hibe	-	-	1	2	-	-
Hukuk	7	-	3	-	-	-
İhale	17	-	16	-	-	-
İmar	11	1	9	4	1	-
İsmlendirme	9	2	14	8	1	2
İştirak Şirketler	36	-	35	7	1	-
Kadınlar	3	1	6	-	-	-
Katliam	8	1	6	2	1	-

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinde yapılan konuşmaların konulara göre dağılımı, partilerin siyasi stratejilerini, önceliklerini ve hangi alanları birer mücadele cephesine dönüştürdüklerini deşifre eden bir yol haritası sunmaktadır. Bu veriler, meclisin sadece bir idari onay mercii olmadığını, aynı zamanda Ankara'nın kaynaklarının ve geleceğinin yönü üzerine kurulu derin bir siyasi ve ideolojik rekabetin sahnesi olduğunu kanıtlamaktadır.

Tıpkı İstanbul'da olduğu gibi, Ankara Meclisinin de gündemindeki en baskın kategori "Meclis Siyaseti"dir. Toplam 204 konuşma ile bu kategori, diğer tüm konulardan açık ara öndedir. Bu durum, meclis enerjisinin önemli bir bölümünün, doğrudan hizmet veya projeler

yerine, meclis işleyişi, usul tartışmaları ve partiler arası polemiklere harcanmış olduğunu göstermektedir. Muhalefetin en büyük partisi olan AK Parti'nin 103 konuşma ile bu alana liderlik etmesi, meclis çoğunluğuna sahip olan CHP yönetimini usul ve siyaset üzerinden denetleme ve yıpratma stratejisini ne kadar yoğun kullandığının bir göstergesidir. CHP'nin 84 konuşma ile bu alanda aktif olması ise, bu siyasi hamlelere karşılık verme ve meclis yönetimini savunma pozisyonunda olduğunu teyit etmektedir.

Ankara meclisindeki en sert mücadeleler, belediyenin mali ve idari gücünün merkezinde yer alan konularda yaşanmaktadır.

Kaza ve İhmal	1	-	-	-	-	-
Kentsel Dönüşüm	13	1	13	6	-	-
Kira Sözleşmesi	1	-	1	1	-	-
Kültür	14	4	12	10	-	-
LGBTI+	1	-	-	-	1	-
Meclis Siyaseti	103	3	84	8	6	-
Meslek Gruplarının Sorunları	1	-	1	-	-	-
Mülteciler	2	-	1	-	-	-
Öğrenciler	-	-	3	-	-	-
Personel	4	-	6	2	-	-
Sağlık	-	-	2	-	-	-
Satış	1	-	3	-	-	-
Sokak Hayvanları	7	-	2	2	-	-
Sosyal Destek	12	-	33	2	3	-
Spor	3	1	2	2	-	-
STK	1	1	1	-	-	-
Şehir Mirası	2	1	3	2	-	-
Tahsis	14	-	13	4	-	-
Tarım	1	-	3	4	-	-
Turizm	5	-	7	2	1	-
Ulaşım	24	-	12	5	3	1
Uluslararası Ağlar	2	-	1	1	-	-

- **Bütçe (103 konuşma):** Partilerin vizyon ve önceliklerinin en net ayrıştığı bu alanda, çoğunluk partisi CHP'nin 55 konuşma ile kendi bütçesini savunduğu, AK Parti'nin ise 42 konuşma ile sıkı bir muhalefet uyguladığı görülmektedir.
- **İştirak Şirketler (79 konuşma):** Belediye şirketlerinin yönetimi, harcamaları ve faaliyetleri, mecliste en hararetli tartışma konularından biridir. AK Parti (36 konuşma) ve CHP'nin (35 konuşma) bu alanda neredeyse eşit sayıda söz alması, iştiraklerin ne denli hassas bir denetim ve rekabet alanı olduğunu göstermektedir.
- **Ulaşım (45 konuşma) ve Altyapı**

(34 konuşma): Vatandaşın günlük yaşamına doğrudan dokunan bu iki alanda, muhalefet partilerinin toplam konuşma sayısı (Ulaşım'da 33, Altyapı'da 22), iktidar partisi CHP'den (Ulaşım'da 12, Altyapı'da 12) belirgin şekilde fazladır. Bu, muhalefetin, yönetimin hizmet performansını bu alanlardaki eksiklikler üzerinden eleştirme stratejisini benimsediğini kanıtlamaktadır.

Partilerin konu tercihleri, kamuoyuna sundukları kimlikleri de pekiştirmektedir.

- **CHP'nin Sosyal ve Ekonomik Gündemi:** CHP'li üyeler, "Sosyal Destek" (33 konuşma), "Ekonomi" (10 konuşma) ve "Çevre"

(13 konuşma) gibi konularda muhalefetten daha fazla söz alarak, sosyal ve ekonomik refah odaklı bir yönetim anlatısı kurmaktadır.

- **AK Parti'nin Mali Denetim Gündemi:** AK Parti ise "İhale" (17 konuşma), "Tahsis" (14 konuşma) ve "İştirak Şirketler" (36 konuşma) gibi başlıklarda yaptığı konuşmalarla, belediyenin mali işlemleri ve kaynak kullanımı üzerinde bir elin bulunduğu mesajını vermektedir.

Bu yoğun siyasi ve mali gündemin gölgesinde, bazı hayati sosyal konuların meclis kürsüsünde yeterince yer bulamadığı görülmektedir.

"Kadınlar" (10 konuşma), "Engelliler" (2 konuşma), "Sağlık" (2 konuşma) ve "Mülteciler" (3 konuşma) gibi başlıkların toplam konuşmalar içindeki payının son derece düşük olması dikkat çekicidir. Raporun önceki bölümlerinde tespit edilen, meclisteki ezici erkek çoğunluğu ve kadın temsilinin düşüklüğü, kadınlar gibi sosyal konuların gündemdeki bu zayıf konumuyla birleştiğinde anlamlı bir bütün oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, ABB Meclisindeki konuşmaların tematik dağılımı, siyasi mücadelenin merkezinde Ankara'nın kaynaklarının, bütçesinin ve şirketlerinin yönetimi olduğunu ortaya koymaktadır. CHP çoğunluğu, sosyal ve ekonomik politikalar üzerinden bir yönetim vizyonu sunarken, AK Parti liderliğindeki muhalefet, mali ve idari denetim üzerinden sert bir eleştiri ve gerçekleştirilmektedir. Bu tablo, Ankara siyasetinin temel dinamiğinin, kent devasa kaynaklarını ve geleceğini kimin, hangi önceliklerle şekillendireceği üzerine kurulu olduğunu bir kez daha teyit etmektedir.

Ankara Karar Verileri

ABB Meclisinde 31 Mart 2024 seçimlerinden itibaren 1889 karar görüşülmüştür. Bu kararların komisyonda değişikliğe uğrayıp uğramadığı, oylama sonucu, kategorisi, hangi ilçe hakkında olduğu ve hangi komisyondan geldiğine dair veriler bu bölümde ele alınacaktır.

Komisyon Değişiklikleri

Komisyon Kararının Niteliği

Tadilen (Değiştirilerek) Kabul Edilen Teklifler	91
İade Edilen Teklifler	85
Reddedilen Teklifler	41

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisine sunulan bir teklifin nihai oylamaya gelmeden önce geçtiği en kritik aşama, İstanbul'da olduğu gibi, ihtisas komisyonlarıdır. Komisyonlar, kendilerine havale edilen dosyaları inceleyerek "Aynen Kabul", "Tadilen (değiştirilerek) Kabul", "İade" (ilgili birime geri gönderme) veya "Ret" şeklinde bir raporla Meclis Genel Kuruluna sunar.

Tablo, ABB komisyonlarının bu "filtreleme" ve "şekillendirme" gücünü, yani kendilerine gelen teklifler üzerinde ne gibi işlemler yaptıklarını rakamlarla ortaya koymaktadır.

Genel Sonuç olarak, bu tablo, Ankara'da da karar sürecinin gerçek ağırlık merkezinin ihtisas komisyonları olduğunu ortaya koymaktadır. Tekliflerin Genel Kurula gelmeden önce elendiği, değiştirildiği ve nihai içeriğine kavuştuğu yer bu komisyonlardır. İstanbul'daki verilerle karşılaştırıldığında, Ankara'daki komisyonların teklifleri "iade etmek" yerine "değiştirme" eğiliminin bir miktar daha fazla olması, belki de daha müdahaleci bir komisyon çalışma kültürüne işaret ediyor olabilir. Her durumda,

meclisteki siyasi partilerin asıl gücü ve etkinliği, bu komisyonlardaki çalışmalarıyla doğrudan ilişkilidir.

Oylama Sonucu

Oylama Sonucu	Karar Sayısı	Toplam Kararlar İçindeki Oranı (%)
Oy Birliği	1746	%92,43
Oy Çokluğu	143	%7,57
	1889	%100

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinde alınan kararların oylama sonuçları, ilk bakışta şaşırtıcı derecede yüksek bir uzlaşma oranına işaret etmektedir. İncelenen dönemde meclisten geçen toplam 1889 kararın 1746'sı, yani %92,43'ü, "Oy Birliği" ile kabul edilmiştir. Siyasi ayrışmanın yaşandığı ve kararların "Oy Çokluğu" ile alındığı dosya sayısı ise yalnızca 143'tür (%7,57).

Oylanan dosyaların çok büyük bir kısmı, partiler arası ideolojik bir tartışma yaratmayan; rutin idari işlemler, teknik zorunluluklar, komisyonlara havale kararları veya vatandaşların bireysel talepleri gibi konulardan oluşmaktadır. ABB Meclisinin, bu tür idari ve bürokratik işlevleri yerine getirirken neredeyse tam bir mutabakatla hareket etmesi, meclis işleyişinin verimliliği açısından olumlu bir göstergedir.

Meclisteki asıl siyasi mücadelenin ve ideolojik ayrışmanın yaşandığı alan ise, kararların yalnızca %7,57'sini oluşturan bu 143 kararlık dar alandır. Konuşma analizlerinde de gördüğümüz üzere, muhalefetin yönetimi denetlediği; bütçe, iştirakler, büyük altyapı projeleri ve ulaşım gibi stratejik ve mali konulara ilişkin tartışmalar bu kararlar etrafında yoğunlaşmaktadır.

Sonuç olarak, ABB Meclisinin karar alma yapısı, idari rutinlerin büyük bir uzlaşma ile, siyasi ve stratejik konuların ise keskin bir ayrışmayla ilerlediği çift katmanlı bir işleyişe sahiptir. Gerçek siyasi rekabet, kararların tamamına değil, bu küçük ama kritik öneme sahip dilime odaklanmıştır.

Komisyonlara Göre Karar Sayıları

AB ve Dışişleri Komisyonu	12
Aile Komisyonu	13
Altyapı Hizmetleri Komisyonu	82
Ankara'nın Yeraltı Kaynaklarını Koruma Komisyonu	7
ATAK Komisyonu	12
Baraj, Gölet, Sulama Kanalları Değerlendirme Komisyonu	13
Çevre İlçeleri Yatırım İzleme Komisyonu	10
Çevre ve Sağlık Komisyonu	23
Çocuk Hakları ve Etkinlikleri Komisyonu	13
Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu	15
Emlak Komisyonu	11
Engelliler Komisyonu	14
Esnaf ve Sanatkarlar Komisyonu	11
Gecekondu Sorunları Komisyonu	11
Halkla İlişkiler Komisyonu	13
Hukuk ve Tarifeler Komisyonu	169
İmar ve Bayındırlık	497
İnsan Hakları Komisyonu	12
İsmlendirme	173
Jeotermal Suları Değerlendirme Komisyonu	11
Kadın ve Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu	12
Kent Estetiği Komisyonu	50
Kırsal Kalkınma Komisyonu	15
Köyler ve Yeni Mahallelere Hizmet Komisyonu	11
Plan ve Bütçe Komisyonu	109
Sosyal İşler Komisyonu	21
Su ve Kanal Hizmetleri	29
Tarım ve Hayvancılık Komisyonu	14
Turizm Komisyonu	16
Tüketiciyi Koruma Komisyonu	12
Ulaşım Komisyonu	61
Ulus Tarihi Kent Merkezi Komisyonu	12
Yaşlılar ve Kimsesizler Komisyonu	11
Yatırım İzleme Komisyonu	12
Yeraltı Kaynaklarını Koruma Komisyonu	12

Komisyonların karar üretim yoğunluğu, ABB Meclisinin gündem önceliklerinin hangi alanlarda kümelendiğini net bir şekilde göstermektedir. Bu dağılım, meclis faaliyetlerinin bel kemiğini oluşturan belirli komisyonların ağırlığını ortaya koymaktadır.

İstanbul'daki eğilime benzer olarak, Ankara Meclisinin de en yoğun çalışan komisyonu açık ara İmar ve Bayındırlık Komisyonudur (497 karar). Başkent'in sürekli gelişen ve dönüşen yapısı, imar ve planlama faaliyetlerinin meclis gündeminin zirvesinde yer almasını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu, bir büyükşehir belediyesinin en temel ve en yoğun mesai gerektiren işlevinin arazi ve yapılaşma yönetimi olduğunu bir kez daha teyit etmektedir.

Ankara'ya özgü en dikkat çekici bulgu ise, İsmlendirme Komisyonununun 173 kararla en aktif ikinci komisyon olmasıdır. Bu durum, incelenen dönemde Ankara'da sokak, bulvar, park gibi kamusal alanlara isim verilmesi veya mevcut isimlerin değiştirilmesi yönünde yoğun bir idari faaliyet olduğunu göstermektedir. Bu, genellikle yeni yerleşim alanlarının oluştuğu veya siyasi bir kimlik yenilenmesinin yaşandığı dönemlerde gözlemlenen bir durumdur. Hukuk ve Tarifeler Komisyonununun 169 kararla üçüncü sırada yer alması ise, meclisten geçen kararların büyük bir bölümünün hukuki bir denetimden ve tarife onayından geçtiğini göstererek, bu komisyonun merkezi ve vazgeçilmez rolünü ortaya koymaktadır.

Listenin üst sıralarını takip eden Plan ve Bütçe (109), Altyapı Hizmetleri (82) ve Ulaşım (61) komisyonları, bir büyükşehir belediyesinin temel operasyonel ve mali faaliyetlerinin merkezini oluşturmaktadır. Bu üç komisyonun yüksek karar sayısı, belediye kaynaklarının planlanması, kentin altyapısının yönetilmesi ve ulaşım ağının düzenlenmesi gibi

temel hizmetlerin, meclisin ana gündem maddeleri arasındaki yerini koruduğunu göstermektedir.

Listenin ilk 6-7 sırasındaki komisyonların ardından, karar sayılarında belirgin bir düşüş yaşanmaktadır. Aile, Engelliler, Kadın ve Erkek Fırsat Eşitliği gibi sosyal içerikli komisyonların karar sayılarının daha düşük olması, bu alanlardaki faaliyetlerin bağlayıcı meclis kararlarından çok, politika geliştirme veya farkındalık yaratma çalışmaları üzerinden yürüdüğünü düşündürmektedir.

Ankara Meclisindeki komisyon yapısı incelendiğinde, İstanbul'a kıyasla daha spesifik ve konuya odaklı bir çeşitlilik göze çarpmaktadır. Örneğin, Ankara'da doğrudan "Ankara'nın Yeraltı Kaynaklarını Koruma Komisyonu", "Ulus Tarihi Kent Merkezi" veya "Jeotermal Sular" gibi belirli bir coğrafi bölgeye veya teknik konuya odaklanmış komisyonların varlığı, kentsel sorunlara daha mikro düzeyde ve uzmanlaşmış bir yaklaşımla eğilme niyetini göstermektedir. Bu durum, Ankara'nın yönetsel yaklaşımında, genel kategoriler yerine daha odaklı ve soruna özel komisyonlar kurma eğiliminin olduğunu düşündürmektedir. Bu yapı, belirli konularda daha derinlemesine bir çalışma ve uzmanlaşma imkanı sunarken, İstanbul'un daha genel başlıklı komisyon yapısı ise konuları daha bütüncül bir çerçevede ele alma stratejisini yansıtmaya olabir.

Genel Sonuç olarak, ABB Meclisinin iş yükü dağılımı, kurumun önceliklerinin net bir fotoğrafını sunmaktadır. Meclisin enerjisi, en başta kentin fiziki yapısını ve imarını şekillendiren, ikinci olarak da ismlendirme ve hukuk gibi temel idari süreçleri yürüten bir yapıya odaklanmıştır. Bütçe, altyapı ve ulaşım gibi temel hizmetler bu çekirdeği takip ederken, sosyal konular daha ikincil bir yoğunluğa sahiptir.

Meclis Kararlarının İlçelere Göre Dağılımı

İlçe	Pursaklar	46
Çankaya	173	Elmadağ 40
Yenimahalle	89	Ayaş 39
Çubuk	87	Balâ 35
Sincan	78	Güdül 34
Gölbaşı	70	Haymana 34
Altındağ	67	Kızılcahamam 33
Etimesgut	55	Nallıhan 31
Keçiören	50	Kalecik 27
Mamak	50	Şereflikoçhisar 26
Polatlı	50	Çamlıdere 14
Beypazarı	46	Akyurt 13
Kahramankazan	46	Evren 9

Meclis kararlarının ilçelere göre dağılımı, ABB'nin gündeminin coğrafi olarak nerelerde yoğunlaştığını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu dağılım, kent merkez ve metropoliten ilçeleri ile çeperlerdeki ilçeler arasında belirgin bir yoğunluk farkı olduğunu göstermektedir.

Listenin en başında, 173 kararla açık ara Çankaya ilçesi yer almaktadır. Bu durum, Çankaya'nın sadece Ankara'nın değil, Türkiye'nin idari, ticari ve sosyal merkezi olmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bakanlıklar, büyükelçilikler, yoğun konut ve iş merkezlerini barındıran ilçenin karmaşık ve dinamik yapısı, sürekli olarak yeni planlama, altyapı ve imar düzenlemelerini gerektirmektedir. Bu nedenle, Büyükşehir Meclisinin en fazla mesai harcadığı ilçenin Çankaya olması beklenen bir sonuçtur.

Çankaya'yı, Ankara'nın diğer büyük metropoliten ilçeleri takip etmektedir. Yenimahalle (89), Sincan (78), Gölbaşı (70), Altındağ (67), Etimesgut (55), Keçiören (50) ve Mamak (50) gibi yüksek nüfuslu ve yoğun kentleşmenin yaşandığı bu ilçeler, listenin üst sıralarını oluşturmaktadır. Bu ilçeler, devam eden kentsel dönüşüm projeleri, yeni yerleşim alanları ve büyük altyapı

yatırımları nedeniyle sürekli olarak Büyükşehir Meclisinin gündemindedir.

Listenin en dikkat çekici bulgularından biri, bir çevre ilçesi olan Çubuk'un 87 karar ile en çok gündeme gelen üçüncü ilçe olmasıdır. Genellikle metropoliten merkez ilçelerin domine ettiği bu tür listelerde Çubuk'un bu kadar üst sıralarda yer alması, incelenen dönemde ilçede özel ve yoğun bir gündem olduğuna işaret etmektedir. Bu durum, büyük ölçekli bir imar planı, kentsel dönüşüm projesi, sanayi veya altyapı yatırımı gibi Büyükşehir Meclisinin yakın takibini gerektiren istisnai bir süreç yaşandığını düşündürmektedir.

Genel olarak tablo, ABB Meclisinin gündeminde belirgin bir merkez-çevre dinamiği olduğunu göstermektedir. Faaliyetlerin büyük çoğunluğu, kent merkez ve yoğun nüfuslu metropoliten ilçelerinde yoğunlaşırken; Evren (9), Akyurt (13), Çamlıdere (14) gibi daha düşük nüfuslu ve kırsal niteliği ağır basan çevre ilçeleri, meclis gündeminde çok daha az yer tutmaktadır. Bu, Büyükşehir Belediyesi'nin kaynak ve dikkatinin, doğal olarak, kentsel sorunların ve gelişim baskısının en yoğun olduğu bölgelere yöneldiğini teyit etmektedir.

Karar Kategorileri

Kategoriler	
İmar	500
İsmlendirme	183
Ulaşım	157
Bütçe	96
Tahsis	80
Meclis Siyaset	79
Sosyal Destek	78
Altyapı	72
Çevre	63
Protokol	63
Tarım	61
Tarife/Zam	52
Turizm	49
Kültür	48
Personel	42
Hukuk	40
Kiralama	38
Ekonomi	34
Tadilat	28
Aile/Çocuk	28
Sağlık	22
Yoksulluk	21
İştirakler	20
Engelliler	19
Kadınlar	16
Kentsel Dönüşüm	13
Satış	11
Spor	8
Gençler	6
Doğal Afet	6
İnsan Hakları	6
Eğitim	5
Tashihi	5
Teknoloji	3
Denetim	2
Satın Alma	2
Sokak Hayvanları	2
Diğer Kategoriler	3
	1889

Not: Bazı kararlara birden fazla kategori atanmış olduğundan kategori sayılarının toplamı, toplam karar sayısından daha yüksektir.

ABB Meclisinin karar dökümü, meclisin idari ve siyasi karakterini anlamak için en somut veriyi sunmaktadır. Hangi konuların daha fazla sayıda bağlayıcı karar gerektirdiği, yönetimin enerjisini ve odağını hangi alanlarda yoğunlaştırdığını gösterir. Bu analiz, Ankara'nın yönetsel DNA'sını ve İstanbul'dan ayrılan özgün önceliklerini ortaya koymaktadır.

İstanbul'da olduğu gibi, Ankara'da da meclis gündeminin zirvesinde İmar (500 karar) yer almaktadır. Toplam kararların %26,5'ini oluşturan bu kategori, bir başkent fiziki gelişiminin ve planlamasının ne denli merkezi bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Ancak İstanbul'daki %56'lık ezici dominasyonun aksine, Ankara'da imar konusu gündemin yaklaşık dörtte birini kaplayarak diğer konulara daha fazla alan bırakmaktadır.

Ankara'nın özgün karakterini ise İsmlendirme (183 karar) ve Ulaşım (157 karar) kategorileri ortaya koymaktadır. Meclis gündeminin yaklaşık %10'unu oluşturan ismlendirme faaliyetleri, Ankarada yoğun bir idari ve sembolik yeniden yapılanma sürecinin olduğuna işaret eder. Ulaşımın üçüncü sırada yer alması ise, başkent en temel hizmet alanlarından birindeki yatırım ve düzenleme ihtiyacının gündeme de yansıtıldığını göstermektedir. Bu üç kategori (İmar, İsmlendirme, Ulaşım), toplam kararların %44'ünü oluşturarak meclisin ana idari ve fiziki eksenini tanımlamaktadır.

Meclisin ikinci katmanını, belediyenin mali ve siyasi işleyişini düzenleyen kararlar oluşturmaktadır. Bütçe (96) ve Tahsis (80) gibi doğrudan mali konular, belediye kaynaklarının yönetimine verilen önemi gösterir. Meclis Siyaseti (79) kategorisinin de üst sıralarda yer alması, meclisin kendi iç işleyiş ve siyasi dinamiklerinin de önemli bir karar kalemi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu grup,

belediyenin idari ve mali motorunun nasıl çalıştığını gösteren kararları içerir.

Bu analizin en önemli bulgularından biri, Ankara Meclisinin İstanbul'a kıyasla sosyal ve kırsal kalkınma konularına yasa yapım sürecinde daha fazla ağırlık vermesidir. Sosyal Destek (78 karar), Çevre (63 karar), Protokol (63 karar) ve Tarım (61 karar) gibi kategorilerin listenin üst sıralarında yer alması son derece dikkat çekicidir. Özellikle "Tarım" kategorisinin bu kadar yüksek sayıda karar üretmesi, Ankara'nın bir metropol olmasının yanı sıra, sahip olduğu geniş tarımsal hinterlanda yönelik özel bir politika yürüttüğünün en somut delilidir. Bu durum, ABB yönetiminin "sosyal belediyecilik" ve "kırsal kalkınma" vizyonlarını sadece bir söylem olarak değil, aynı zamanda bağlayıcı meclis kararlarıyla da hayata geçirdiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, ABB Meclisinin karar haritası, İBB'ye göre daha dengeli bir gündem dağılımına sahip olduğunu göstermektedir. İmar konusunun hakimiyeti daha sınırlıdır ve bu durum, sosyal destek, tarım, çevre ve turizm gibi diğer alanların gündemde kendilerine daha güçlü bir yer bulmasını sağlamıştır. Bu veriler, ABB Meclisinin, bir metropolün temel fiziki ve mali ihtiyaçlarını karşılarlarken, aynı zamanda sosyal politikalara ve kırsal kalkınmaya özel bir önem atfeden, çok yönlü bir yönetim karakteri sergilediğini ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Genel Değerlendirme

Bu rapor, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinin ardından Türkiye'nin en büyük iki metropolü olan İstanbul ve Ankara'da ortaya çıkan yeni siyasi manzara'yı, belediye meclisleri özelinde mercek altına almıştır. Seçimler, özellikle İstanbul'da önceki döneme damgasını vuran "belediye başkanı ile meclis çoğunluğu arasındaki ikilik" durumunu sona erdirmiş; her iki şehirde de belediye başkanlığı ile meclis çoğunluğunu aynı partide (CHP) birleştirerek yeni bir yönetim dönemi başlatmıştır. Bu çalışma, meclislerin demografik yapısından konuşma ve karar analizlerine kadar geniş bir yelpazede, bu yeni dönemin siyasi ve idari karakterini verilerle ortaya koymayı amaçlamıştır.

Analizlerimizin en temel bulgularından biri, her iki meclisin de çift karakterli bir yapı sergilediğidir: Bir yanda, meclis kürsüsünde son derece rekabetçi, kutuplaşmış ve siyasi polemiklerin hakim olduğu bir söylem alanı; diğer yanda ise, alınan kararların ezici çoğunluğunun (%84 İstanbul, %92 Ankara) oy birliği ile geçtiği, rutin ve idari işlerin büyük bir uzlaşıyla yürütüldüğü bir karar mekanizması. Bu durum, meclislerdeki asıl siyasi mücadelenin, kararların tamamına değil, belediyenin kaynakları, varlıkları, iştirakleri ve stratejik projeleri gibi kritik öneme sahip küçük bir dilime odaklandığını göstermektedir. Siyasi savaş, en çok "İstanbul'un ve Ankara'nın kaynaklarını kim, nasıl yönetecek?" sorusu etrafında şekillenmektedir.

İki şehir karşılaştırıldığında ise, meclislerin gündem önceliklerinde önemli farklılıklar gözlemlenmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, alınan kararların yarısından fazlasının (%56) İmar ile ilgili olmasıyla, gündemi neredeyse tamamen arazi ve planlama ekseninde dönen bir meclis profili çizmektedir. Siyasi tartışmalar, şehrin devasa fiziki ve mali varlıkları üzerindeki kontrol mücadelesinde yoğunlaşmaktadır. Ankara Büyükşehir Belediyesi ise, İmar'ın yine ilk sırada olmasına rağmen (%26), gündemi daha dengeli bir yapı sergilemektedir. Ankara'da Sosyal Destek, Tarım ve İsimlendirme gibi konuların karar gündeminde bu denli üst sıralarda yer alması, başkentte sosyal ve kırsal politikalara, idari ve sembolik yeniden yapılanmaya daha fazla enerji harcadığını göstermektedir. Bu, iki şehrin yönetim karakterleri ve siyasi öncelikleri arasındaki temel farkı ortaya koymaktadır.

Ancak tüm bu siyasi ve idari analizlerin ötesinde, rapor, her iki mecliste de devam eden ciddi bir demokratik temsil sorununa işaret etmektedir.

- **Kadınların Temsili:** Her iki mecliste de kadınlar, nüfus içindeki oranlarının çok altında bir temsil gücüne sahiptir. Sadece üye sayısında değil, aynı zamanda toplam konuşma sayılarında, en aktif konuşmacılar listesinde ve özellikle teknik ve mali komisyonlarda da belirgin şekilde geri planda kalmaktadırlar.
- **Gençlerin Temsili:** Meclislerin yaş profilleri, tecrübeli ve orta yaşlı üyelerin hakimiyetini göstermektedir. 20'li yaşlarındaki üye sayısının

her iki şehirde de son derece düşük olması (%2,5 civarı), gençlerin kendi geleceklerini doğrudan etkileyen karar alma mekanizmalarından dışlandığını ortaya koymaktadır.

Bu raporun ortaya koyduğu veriler, bu yeni dönemin başlangıç noktasındaki fotoğrafını çekmektedir. Önümüzdeki süreçte bu meclislerin performansı ortaya koydukları vizyonla, yönettikleri kaynakların etkinliğiyle ve en önemlisi, temsil ettiklerini iddia ettikleri toplumun tüm kesimlerini (özellikle kadınları ve gençleri) karar süreçlerine ne kadar dahil edebildikleriyle ölçülecektir.

Demokratik bir toplumun temeli, sandıkta tecelli eden seçmen iradesine koşulsuz saygı gösterilmesidir. Ancak, 31 Mart seçimlerinin ardından, İstanbul Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere, muhalefetin kazandığı yerel yönetimlere yönelik başlatılan adli ve idari soruşturmalar, bu temel ilkeye gölge düşüren endişe verici bir eğilim olarak ortaya çıkmıştır. Seçimle iş başına gelmiş yöneticilerin, yargı ve idari mekanizmalar aracılığıyla baskı altına alınması, sadece yerel yönetimlere değil aynı zamanda milli iradenin meşruiyetine de doğrudan bir müdahale niteliği taşımaktadır. Bu tür uygulamaların, siyasi rekabetin demokratik zemin dışına taşınması anlamına geldiğini ve demokrasiye vurulan bir darbe olduğunu düşünüyoruz; bu yaklaşımları kabul edilemez buluyoruz. Temennimiz, siyasi mücadelenin yalnızca sandıkta ve demokratik platformlarda sürdürülmesi, seçmen iradesine yönelik bu tür müdahalelerin bir daha yaşanmaması ve hukukun üstünlüğü ilkesinin eksiksiz bir şekilde tesis edilmesidir.